

MAGYAR LAPOK

ROMANIA

BUDAPEST
Postafiók 1°

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R.-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényezéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Károly király, Mihály nagyvajda és a kormány tagjai zarándokoltak I. Károly király sírhelyéhez

Bucurestiből jelentik: I. Károly király születésének százéves fordulója alkalmából II. Károly király, Mihály nagyvajda és az ország magas méltóságai, Armand Calinescu miniszterelnökkel az élükön elzarándokoltak Curtea de Argesbe, Románia első királyának sírjához. A különvonat, amelyen az előkelőségek utaztak, péntek délelőtt 11 óra 25 perckor futott be a Curtea de Arges-i állomásra, majd pedig félórával később megérkezett a királyi különvonattal az uralkodó, Mihály nagyvajda és kíséretük. A királyt az állomáson Armand Calinescu miniszterelnök üdvözölte, majd pedig az uralkodó és Mihály nagyvajda, valamint az egész kíséret gépkocsikon a püspöki székeseg-

házba hajtattott. Déli 12 órakor a király, Mihály nagyvajda és az előkelőségek bevonultak a templomba, amelyben az uralkodóház tagjainak nyughelye van. Az uralkodó mély megindultsággal állt meg a királyi sírhelyek előtt s először I. Károly király sírhelyére, majd Elisabeta királyné, Ferdinánd király és Mária királyné nyughelyeire koszorút helyezett. Ezután gyászistentisztelet következett. A templomból kijövet az uralkodó hosszasan elbeszélgetett a királyi tanácsosokkal, majd ugyancsak gépkocsikon visszatért az állomásra, ahonnan a királyi vonat pont egy órakor robogott ki Bucuresti felé, míg az előkelőségek különvonata félkettőkor indult el.

Politikai és gazdasági tárgyalásokat folytatott Gafencu külügyminiszter Brüsszelben

Lipót belga király kihallgatáson fogadta Gafencut. — A külügyminiszter a Romániába utazó angol gazdasági küldöttség vezetőivel is tárgyal

Brüsszelből jelentik: A belga fővárosban tartózkodó Gafencu román külügyminisztert csütörtök délelőtt 10 órakor Lipót belga király kihallgatáson fogadta. A kihallgatás után a román vendégek koszorút helyeztek el az Ismeretlen Katona emlékművénél. A kegyeletes ténykedésnél nagyszámu közönség és a belga frontharcosok egyesületeinek küldöttségei jelentek meg.

A belga főváros jól értesült politikai körei szerint Gafencu külügyminiszter brüsszeli látogatásának legfőbb célja az volt, hogy itt találkozzék a Romániába utazó angol gazdasági küldöttség vezetőjével, Leith-Ross angol gazdasági tanácsadóval. A belga kormány gazdasági vezetőivel egyébként Gafencu külügyminiszter vizsgálat alá vette a belga-román kereskedelmi egyezményt, amely tudvalevőleg bizonyos devizakedvezményt nyújtott mindkét félnek. Annak a lehetőségét is megtárgyalták, hogy Belgium fegyvert szállítana Romániának.

A belga fővárosban úgy tudják, hogy Gafencu külügyminiszter érintkezést keresett belga diplomáciai körökkel és megállapították, hogy a most folyó politikai akciók tekintetében mindkét államnak egyezik a felfogása és minden körülmény között mindketten megőrzik függetlenségüket úgy, hogy nem csatlakoznak egyetlen politikai csoporthoz sem.

Lipót király méltatása a román sajtóban
Bucurestiből jelentik: Abból az alkalomból, hogy Gafencu külügyminiszter kihallga-

táson jelent meg Lipót belga királynál, a Timpul rámutat a fiatal uralkodó szerepének jelentőségére a belga politikai életben. Majd így folytatja: A román-belga gazdasági együttműködés, amely a barátság jegyében indult meg és amely ékeszölőn jutott kifejezésre II. Károly király brüsszeli látogatásakor, most újabb lendületet nyert Gafencu tárgyalásaival.

Londonból jelentik: A Star jelentése szerint Londonban ajánlatot tesznek Gafencu külügyminiszternek a román-bolgár kapcsolatok rendezésére.

Másoldalról Londonban úgy tudják, hogy Gafencu külügyminiszter hivatalosan kijelentette, hogy eddigi tárgyalásairól senkinek interjú nem adott és senkinek sem nyilatkozott. Londoni körök szerint erre a kijelentésre az egyik német lapban megjelent téves beállítási cikk adott okot.

A Romániának adott angol kezesség értelmezése

Londonból jelentik: A News Chronicle szerint Gafencu külügyminiszter Berlinbe kijelentette, hogy az angol kezesség nem jelenti azt, mintha angol-német háború esetén Románia köteles lenne Angliát segíteni. Gafencu határozott biztosítékot adott arról, hogy szovjet csapatok nem kapnak engedélyt román területen való átvonulásra.

Gafencu elutazott Belgiumból

Brüsszelből jelentik: Gafencu külügyminiszter szombaton Brüsszelből tovább indult Londonba.

A velencei találkozó

Írta: Csiszár Béla

Az olasz állam és a délszláv állam külügyminisztere Velencében tárgyalásra ült össze, hogy a nemzetközi élet e forgalmas és kényes pillanataiban megvizsgálja az olasz-jugoszláv vonatkozásokat és tisztázzon olyan kérdéseket, amelyek még napirenden vannak. A velencei találkozó valószínűleg nincs annyira összefüggésben az albániai eseményekkel, mint gondolhatnánk. De mindenesetre ezek is készítették a két országot arra, hogy külügyminisztereiken keresztül kapcsolatot, hozzá közvetlen kapcsolatot találjanak egymással s érdekeiket továbbra is összeegyeztessék.

A velencei találkozó az olasz-jugoszláv viszony tetőpontját jelenti. Nem is olyan régen még mélypontról lehetett csak beszélni ebben a tekintetben, de azután a változás oly gyorsan s lendületesen jött s a kibékülés olyan spontán állott be, hogy a béke minden barátjának őszinte öröme a megértés ezen a területen is tartósan és szilárdan helyreállott. Ismeretes, hogy Olaszország és Jugoszlávia a nagy háborúból ellenséggé került ki. Egy-más mellett harcoltak, de a békekötés váratlanul szembeállította őket egymással, mert Jugoszlávia is igényt tartott azokra a területekre, amelyekre Olaszország a londoni 1915-ös szerződésben ígéretet kapott s a szerencsésebb Jugoszlávia volt, megszerezve sok vitás területet. Olaszország a londoni szerződés szerint Isztriát, Triesztet, Görz-Gradiskát, a legtöbb isztriai és dalmáciai szigetet és a szárazföldön Észak-dalmáciát kapta volna meg. Az Adria — s ez rendkívül fontos szempont a mostani albániai eseményekkel kapcsolatban! — a szintén Olaszországnak szánt Valona birtokában körülbelül zárt olasz tenger lett volna. A londoni szerződést azonban Wilson nem ismerte el s a békeértekezleten az olaszokkal szemben a délszlávokat vette pártfogásába. Így az olaszoknak osztozkodniuk kellett és le kellett mondaniuk olyan területekről is, amelyekhez pedig körömszakadtáig ragaszkodtak. A háború utáni olasz kormányok gyengék voltak, nagy belső nehézségekkel küzdöttek s így az Angliát és Franciaországot kötő londoni szerződéssel a zsebükben alkudozni kezdtek s létrejött a rapallói egyezmény több lemondással.

A két ország azután Albániában igyekezett kellemetlenkedni egymásnak. Hol az olaszok, hol a szerbek szerveztek felkelést, végül is az előbbieket maradtak felül. Az adriai és a balkáni statusquo biztosítására létrejött 1924-ben a római egyezmény, ezt azonban Jugoszlávia nem ratifikálta s ezért Olaszország éles harcba kezdett Jugoszláviával szemben. Jugoszlávia ekkor Franciaországgal szerződött. A két állam viszonya évről-évre romlott, amiben nem csekély részük volt a különböző jugoszláv kormányoknak. A fasizmus teljesen szembe fordult a belgrádi politikával s csak akkor hagyott alább a harci hev, amikor Jugoszláviában a szél megfordult és olasz, majd németbarát tájékozódás indult meg. Az abesszin válság alatt Olaszországgal már majdnem jó volt viszonya. Sztójadinovics miniszterelnök konciliáns, békés és mérsékelt politikája csakhamar meghozta gyümölcsét. Jugoszlávia, noha a szankciókhoz angol nyomásra csatlakozott, ezt szíve ellenére tette s Olaszország ezt nem is felej-

* Előzőhöz képest reggelként éhgyomorra egy-két pohár természetes „Feren. József” keserűvizet a bélműködést hathatósan előmozdítja, az anyagcserét tetemesen fokozza, a zsírmennyiséget megfelelően lepasztja és a testet könnyedé teszi. Kérdezze meg orvosát.

ette el. Az abesszin győzelem, természetesen, Olaszország tekintélyét az Adrián erősen megnövelte s így következett el az az idő, amikor Mussolini felajánlhatta békejobbát Jugoszláviának. A közeledés óvatosan indult, de tartós maradt és mindig szívélyesebb lett. Az ellentétes nagyhatalmi politika, természetesen, kedvetlenül nézte ezt az átorientálódást, de nem sokat tehetett ellene: mikor már megkísérelte más irányba terelni, már késő volt. Így jött létre 1937-ben Ciano gróf belgrádi látogatása, alig egy-két héttel Delbos francia külügyminiszteré előtt. A látogatás alkalmával meg egyeztetést írtak alá, amely kiküszöböli a két nép ellentétét és feszültségeit és tartós békét hoz létre az Adrián. Sztójadinovics ezt a látogatást nem sokkal később Velencében viszonozta s a közeledés és együttműködés vonala mind lendületesebben haladt a tetőpont felé.

Az olasz-jugoszláv együttműködés tevékenyen munkálta a magyar-jugoszláv megértést is, amely tulajdonképpen mind a három nép régi törekvése. A nagy gyámolító, Olaszország vezetésével a két szomszédállam mind gyakrabban talált megértő és baráti hangokat egymás irányába s a közeledés mind szebb reményekkel kecsegtet. Olasz-jugoszláv viszonylatban a múlt hónapok csak tartósabbá tették a jóviszonyt. Sztójadinovics maga elbukhatott, távozhatótt, de külpolitikáját nem évek, hanem hónapok, sőt hetek múlva ismét igazolták az események. Ha ő maga nem is kerülhetett újból kormányra, de a külpolitikai rendszer változhatatlan, érinthetetlen maradt. A legutóbbi albániai események különösen szemléltetővé tették a már kialakult meleg és baráti viszonyt. Jugoszláviában minden különösebb izgalom nélkül vették tudomásul Olaszország lépését és egyáltalán nem ellenségesen, hanem baráti nyugalommal tekintettek a Fekete Hegyek Országán túlrá, ahol az olasz csapatok énekelték a Giovinezzát. Különben az olasz kormány erős és hathatós biztosítékokat nyújtott már eleve a belgrádi kormánynak s így az minden kardcsörtetés nélkül vette tudomásul a dolgokat. A velencei találkozón bizonyára sok mindenről szó lesz. Különösen erős megvilágításba kerül a balkáni helyzet, majd a magyar-jugoszláv viszony s az olasz-jugoszláv együttműködés tevékeny folytatása. Jugoszláviának kulcs helyzete van a Balkánon s pozíciója erős, különösen, hogy felismerte igazi külpolitikai irányát s a lehetőségek közül a legrealisabbat választotta. Ezt dokumentálta egyébként az is, hogy Cincar-Markovicsra esett az új miniszterelnök választása, aki régi követe volt Berlinben országának s jól ismerte az olasz államot is. A velencei találkozón bizonyára még jobban kiépül a tengely és Jugoszlávia egyetértése s a balkáni helyzetét erősen és szilárdan tartó Jugoszlávia, erős barátai, Olaszország és Németország mellett továbbépíti biztos jövőjét, egyengeli a megértést szomszédaival és barátaival tartja a baráti frontot. Bulgáriával Jugoszlávia szintén igen jó viszonyban áll. Emlékeztetés még, hogy 1936 Szilveszterén a két ország örök baráti szerződést kötött egymással, amely egyidőre semlegesítette ellentéteiket, azaz, hogy barátságos megegyezéssel törekedjenek majd problémáikat megoldani.

Jugoszlávia most egy nagy belső kérdésé és közelebb igyekszik juttatni a megoldáshoz: a horvát kérdésben biztató megbeszélések folynak Belgrád és Zágráb között s ez még erősebbé teheti az olasz-jugoszláv barátságot, mert a horvát kérdés nem szolgálhat céltáblájával egyes nyugati törekvéseknek az olasz-jugoszláv jóviszony kompromittálására. Minden jel arra mutat tehát, hogy a velencei eszmecsere a legjobb auspiciumok közt kezdődik s a barátság hidját továbbépíti Itália és keleti szomszédja, Jugoszlávia között. Az igazi béke barátai valóban csak ezt kívánhatják.

Olaszország-Magyarország-Jugoszlávia barátságának további fejlődése

Hazaérkeztek Budapestre Rómából a magyar miniszterek. Az olasz-magyar tárgyalások során a világpolitika minden kérdése szóba került. — Belgrádban nagy várakozással tekintenek a velencei találkozó elé

Budapestről jelentik: Teleki Pál gróf miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter pénteken este 10 óra 40 perckor hazaértek Budapestre. A Rómából hazatérő magyar államférfiak fogadtatására a Déli Pályaudvaron megjelentek a magyar kormány tagjai, a Magyar Élet Párt vezetősége, a budapesti olasz követség személyzete, a pesti olasz fascio díszszakasza, a frontharcosok és a cserkészek díszszázadai, a turulisták és az egyetemisták alakulatai és a polgári, valamint a katonai hatóságok népes küldöttségei. A fellobozózott, felvirágzott, fényárban úszó pályaudvart és a környező utcákat százezres tömeg lepte el.

A magyar államférfiak vonata 10 óra 40 perckor a magyar himnusz, a Rákóczi-induló és a Giovineza hangjai mellett futott be a pályaudvarra. A hazaérkező magyar kormányelnököt és a magyar külügyminisztert Bárczay János, a Magyar Élet Párt alelnöke üdvözölte.

Teleki miniszterelnök az üdvözlő szavakra válaszulva elmondotta, hogy milyen meleg szeretettel fogadták őket Rómában és az egész Olaszországban. Ezután hangsúlyozta római látogatásuk nagy jelentőségét. Majd olaszországi tapasztalairól szólva méltatta az olasz nép munkaszeretetét és példának állította az olaszok eredményes dolgozótudását a magyar nemzet elé. Megemlékezett arról a meleg fogadtatásról is, amelyben őket Jugoszlávián való átutazásuk alkalmával részesítették. Fegyelemre, összetartásra szólította fel ezután a magyar népet és kérte, hogy híven teljesítse kötelességét mindenki azon a helyen, ahová állították. Mussolini olasz miniszterelnökről beszélve kijelentette Teleki gróf, hogy a Duceban alkalma volt megismerni az igazi férfit. A tengelyhatalmakhoz való további ragaszkodást hangoztatta a miniszterelnök. Nagy erőt ad az a tudat — mondta, — hogy nem állunk egyedül, de nem kell elfelednünk, hogy mások sem állanak egyedül.

Rómából való hazatérésük alkalmával a magyar államférfiak az olasz határról üdvözlőtáviratot küldöttek Mussolininek és Cianoak, mégegyszer köszönetet mondva a szívélyes római fogadtatásért. Jugoszláviában és Magyarországon, amerre a magyar államférfiak vonata elhaladt a hivatalos hatóságok és a lakosság lelkes ünneplésben részesítette Telekit és Csákit.

A jugoszláv határnál a belgrádi kormány nevében a drávai bán üdvözölte a magyar minisztereket.

Da Vinci gróf budapesti olasz követ egész utjukra elkísérte a magyar államférfiakat és pénteken este együtt érkezett vissza velük Rómából.

A berlini sajtó értesülése a római magyar—olasz tárgyalásokról

Berlinből jelentik: A német lapok a római magyar—olasz megbeszélésekről írva kiemelik, hogy a magyar államférfiak és az olasz kormányelnök és külügyminiszter között teljes hat órát vettek igénybe a politikai tanácskozások. Így alkalom nyílt arra, hogy a világpolitika minden részletét alapos tanulmány tárgyává tegyék. A tárgyalásokról kiadott hivatalos jelentést a német lapok hosszú méltatásokkal, teljes egészében közlik.

A velencei olasz—jugoszláv találkozó anyaga

Belgrádból jelentik: Cinczár Markovics, jugoszláv külügyminiszter pénteken este indult el Belgrádból Velencébe a Ciano olasz külügyminiszterrel való találkozásra. Belgrádban úgy tudják, hogy a jugoszláv külügyminiszter április 26-ikán Berlinbe utazik, ahol majd Ribbentrop német külügyminiszterrel folytat tájékoztató jellegű megbeszéléseket. A jugoszláv fővárosban nagy várakozással tekintenek a velencei találkozó elé. Hivatalos belgrádi körök szerint ezen a találkozón alkalom nyílik az olasz—jugoszláv viszony baráti szellemben való megbeszélésére. A velencei találkozó — mondják — folytatása lesz a magyar—olasz találkozóknak. A római tanácskozásokon szó esett a magyar—jugoszláv viszonyról is. Olasz részről bizonyára fölvetik Közép-Európa újrendezésének tervét, aminek első állomása a magyar jugoszláv viszony rendezése. A belgrádi lapok rokonszenves hangon írnak a magyar államférfiak római látogatásáról és a magyar—jugoszláv kérdésről.

Párizsban aggódnak az olasz diplomácia sikerei miatt

Párizsból jelentik: A péntek esti párizsi lapok a velencei találkozóról írva aggodalommal jegyzik meg, hogy ez a találkozó újabb sikere az olasz diplomáciának és a demokrata államoknak a Balkánon kifejtett erőfeszítése teljesen hiábavalónak látszik.

Hároméves „nemzeti erőfeszítési” munkatervet határozott el a francia államtanács

Bevezetik a 45 órás munkahetet — a fegyverkezési adót. Rendkívüli intézkedések Franciaország felfegyverkezése érdekében

Párizsból jelentik: Pénteken délután nagyfontosságú államtanács volt, melynek határozatait Sarraut belügyminiszter este nyilvánosságra hozta.

A belügyminiszter közleménye kifejti, hogy a nemzetvédelmi intézkedések új tervezete nagyfontosságú újabb erőfeszítésre hívja fel a francia nemzetet. Minden francia polgárnak viselnie kell három évig a tervezet értelmében reá rótt kötelezettségeket.

A tervezet első szakaszának címe: „Az új nemzeti erőfeszítés.” Ez a szakasz az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

1. A hadügyi, tengerészeti, légügyi és gyarmatügyi minisztériumok felhatalmazást kap-

nak kötelezettségek vállalására, hitelek nyújtására és fizetések teljesítésére.

2. A fizetések meggyorsítása, különösen a nemzeti kötelezettségek fizetésében.

3. A lakosság élelemmel való ellátása és élelmiszergyűjtés háború esetére.

A második szakasz címe: „A nemzeti erőfeszítés összefogására vonatkozó intézkedések”, melyek a következők:

1. A jövedelemellenőrzés és az adócsalások megszigorítása. A nemzetvédelem számára dolgozó vállalatok szigorú korlátozása.

2. Fegyverkezési adó bevezetése. A máster-műszaki adók leszállítása. A fizetések egy szá-

zalékát kitevő fegyverkezési adó kivétel. Az iparadó 20 százalékos leszállítása.

3. Az állami terhek csökkentése, a közmunkák csökkentése, az útéptéki kiadások csökkentése. Intézkedés történik a hivatali ügykezelések egyszerűsítésére.

Az államtanács által hozott tervezettel 15—17 milliárd frankot akarnak három év alatt a rendkívüli bevételekből a fegyverkezésre fordítani.

A francia kormány a fenti rendelkezésekkel lehetővé teszi három éves körben a nemzetközi helyzet által kívánt fegyverkezési erőfeszítés megvalósítását. A rendelkezés megszünteti a külföldi eredetű anyagi eszközökkel táplált propagandát is.

Bonnet beszámolója a külügyi bizottság előtt

Párizsból jelentik: A francia szenátus külügyi bizottsága ülést tartott. Az ülésről kiadott hivatalos jelentés szerint Bonnet külügyminiszter ismét beszámolót tartott a nemzetközi politikai helyzetről és Franciaország külpolitikai tevékenységéről. Körvonalazta a Lengyelországnak, Romániának és Görögországnak adott biztosítékot. A Szovjettal és a Törökországgal folyó tárgyalásokról úgy nyilatkozott, hogy azok még nem fejeződtek be, de remélhető, hogy eredményesen érnek véget. Bonnet ezután bejelentette azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormány a legutóbbi nemzetközi eseményekkel kapcsolatban tett, kijelentve, hogy ezek az intézkedések kizárólag védelmi jellegűek és nem jelentenek fenyegetést senki számára.

A francia pénzügyminiszter rádiófelhívása

Párizsból jelentik: Reynauld francia pénzügyminiszter pénteken este rádióbeszédet mondott azokról a pénzügyi gazdasági intézkedésekről, amelyeket legutóbb hozott a francia kormány. Vázolta azt az elkeseredett küzdelmet, amelyik a totális és a liberális államok között gazdasági téren folyik és elmondta, hogy mivel Németországban hetenként 60 órát dolgozik mindenki, éppen ezért Franciaországban is bevezetik a 45 órás munkahetet. A gazdasági életet szubvenciókkal fogják segíteni és olyan intézkedéseket hoznak, amelyekkel megkönnyítik a mezőgazdaság fejlődését. Az örökösödési adót felfüggesztik az olyan földbirtokoknál, amelyek nem érik el a 100 ezer frank értéket, ha az örökös fiú megígéri, hogy az örökösödést maga fogja megművelni. Egy százalékos illetéket vetnek minden áruvételre és a befolyt összeget fegyverkezésre fordítják. A frank értékváltoztatásával szó sincs deflációs politikáról. Cselekedni kell, mert a téttlenség pénzhígtást, csődöt, zavart s nyugtalanságot hoz magával. *A békét ma még meg lehet menteni, de el is lehet veszíteni,* — fejezte be rádióbeszédét a francia pénzügyminiszter.

Külügyminiszterek találkozója a német fővárosban

Németország diplomáciai tevékenységgel ellensúlyozza az angol bekerítő politikát

Berlinből jelentik: A Daily Telegraph berlini jelentése szerint Németország erélyes diplomáciai tevékenységet indít az angol bekerítési politika kiegyenlítésére. A jövő hét végére Teleki magyar miniszterelnök, Csáky külügyminiszter és Ciano olasz külügyminiszterrel kívül Cincár Markovics jugoszláv külügyminisztert is a német fővárosba várják. Beavatott politikai körök szerint Németország a közeljövőben újabb fontos tanácskozásokat folytat Romániával és fölveszik a kapcsolatot Bulgáriával is.

Közvetlen olasz—francia tárgyalások?

Londonból jelentik: Az Evening Standard szerint Bonnet külügyminiszter állítólag közvetlen tárgyalásokat kezdett Olaszországgal az olasz—francia viszály megoldása érdekében. Az angol lap állítását azzal támasztja alá, hogy Olaszország legutóbbi válasza, amely Mussolini csütörtöki beszédében jutott kifejezésre, lehetőséget nyújtott a közvetlen tárgyalások felvételére.

Most

érkezett el az az évszak, melyben előrelátó ember nem indul el esőköpeny és Aspirin nélkül. Hűléses tüneteknél az Aspirin azonnali használata feltétlenül hat.

ASPIRIN
TABLETTAK

csakis a »Bayer« kereszttel valódiak!

Szlovákiában betiltották a magyar közművelődési egyesületek működését

Gróf Eszterházy János a magyar lakossághoz szózatot, a kormányhoz pedig tiltakozó nyílt levelet intézett

Pozsonyból jelentik: A fiatal szlovák államban, ahol az odaszakadt magyarság a jövőbe vetett teljes bizalommal helyezkedett el és kezdte meg a megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodó politikai, társadalmi és közművelődési szerveinek újjáépítését, a népkisebbségi életet súlyosan érintő jelenségek mutatkoznak. A szlovák kormány több olyan intézkedést fogantatott már eddig is, amelyek mélyen belevágnak a szlovákiai magyar népkisebbség jogaiba, s most ezek betetőzésül a pozsonyi országos hivatal betiltotta a szlovákiai magyar közművelődési egyesületek működését.

A jelentések nem számolnak be az intézkedés előzményeiről s korai volna még annak várható következményeiről beszélni. De kétségtelen, hogy a betiltó határozat mélyen megrendítette a szlovákiai magyar közvéleményt s ennek a megrendülésnek emelkedett szavakban adott kifejezést Eszterházy János gróf, az ottani magyarság vezetője abban a felhívásban, amelyet a sérelmes kormányintézkedéssel kapcsolatban a szlovákiai magyarokhoz intézett.

Eszterházy gróf szózatában hangsúlyozza, hogy a szlovák kormány a magyar közművelődési egyesület működését minden tárgyalás és megokolás nélkül szüntette meg és elrendelte az egyesület összes szervezeteinek feloszlását. Az újabb jogfosztás ellen azonnal tiltakozott a szlovák kormánytól és kívánta, hogy biztosítsák a magyar közművelődési egyesület további zavartalan működését. Nem akarja részletesen tárgyalni, hogy mit jelent az intézkedés az ottani magyarság életére, mivel nem akarja még jobban elmérgesíteni a hangulatot. A felelősség egyedül a szlovák kormányra hárul azért, hogy a szlovákiai magyarságot kétségbeesésbe hajtja. Felhívja a szlovákiai magyarokat, hogy továbbra is példás fegyvellemmel hallgassanak vezetőikre s harukat a törvény és a jog keretében vívják meg. A magyarság eddig felajánlotta jó szolgálatait a szlovákiai együttműködés és építőmunka érdekében, további hasonló lépés azonban megalázkodás volna. A szlovákiai magyarság változatlanul teljesíti minden állampolgári kötelességét, de tiltakozik minden téren a jogfosztás és a sérelem ellen. Felhívja a magyarságot,

hogy kulturális téren semmiféle tevékenységet ne fejtssék ki és a mások által való kezdeményezésektől tartsa magát távol. A szlovákiai magyarságot sajtójától is megfosztották és ezért a szlovákiai magyarság egyelőre elnémul. Vannak idők, amikor ez az egyedüli követendő út, amelyen a jogot és az igazságot keresik.

Eszterházy János gróf tiltakozása Tiso miniszterelnöknél

Eszterházy János gróf a szlovákiai magyar közművelődési egyesület betiltásával kapcsolatban nyílt levelet intézett Tiso szlovák miniszterelnökhöz. Ebben többek között a következőket szögezte le:

— A szlovákiai magyar kultúregyesület országos közgyűlése már több mint két hónapja módosította alapszabályait és Pozsonyt jelölte ki székhelyül. Tehát maga a szlovákiai kultúregyesület volt az, amely számolt a határváltozás következtében beállott helyzettel és a törvény által előírt módon tette meg a lépéseket, hogy működését az új állam rendjébe illesse be. Nekünk, magyaroknak népi és kulturális egyesületeink, szervezeteink fenntartására és népi kulturánk fejlesztésére szerzett jogaink vannak és ezeket minden körülmények között teljes egészében meg akarjuk védeni. A bécsi döntés után a szlovákiai magyarsághoz intézett kiáltványomban lényegileg az volt, hogy vállalva akarunk együttműködni a szlováksággal az államépítő munkában és nem ellenzékieskedünk minden áron. Szilárdan hittük, hogy rövidesen megváltozik a szlovák kormányzat magyarellenes iránya. Hogy ez elmaradt, nem rajtam és nem a szlovákiai magyarságon mulott, a felelősség egyedül a szlovák kormányt és a szlovákság azon vezetőit terheli, akik a feljűnk nyújtott testvéri kezét ridegen visszautasították.

A szlovákiai magyar kultúregyesület beszüntetése méltán sorakozik az elnyomó intézkedések hosszú láncolatába. Tiltakozom tehát a szlovákiai magyar közművelődési egyesület működésének beszüntetése ellen és arra kérem miniszterelnök urat, valamint az egész kormányt, hogy az országos hivatal sérelmes rendelkezését azonnal helyezze hatályon kívül.

A PATRICIUS HÁZTÓL

— A VATIKÁNI TRÓNIG

XII. Pius pápa élettörténete

Irta: Msgr. Enrico Pucci

— Hetedik és befejező közlemény —

Utazás az Egyesült Államokban. — Pacelli, a repülő bíboros.

Utazásának második részét Pacelli az Egyesült Államokban a levegőben tette meg.

Itt említjük meg, hogy XI. Pius, aki maga is fáradhatatlan utazó és turista volt, gyakran kijelentette, hogy sajnálja, hogy soha sem ült repülőgépre.

Pacelli a repülést már németországi nuncius korában megkezdte. Az aeroplánt minden egyéb közlekedési eszköznél többre becsülte. Szinte büszke arra, hogy régi légiáró és sem vihar, sem másfajta kedvezőtlen idő soha nem riasztotta vissza a levegőben való utazástól. Ezt bizony sok prelátus nem mondhatja el magáról...

Egyszer egy másik egyházi férfiúval együtt utaztak valahová repülőgépen. Utközben viharba kerültek a Pacelli látta, hogy társa egyszerre halálsápadtan, végtelen izgalommal fészkelődik a helyén. S amíg a gép csakúgy riasztóan bukdácsolt a változó szélrohamok között, Pacelli odahajolt megrémült társához s nagy nyugalommal így szólt: — Hagyott odalenn végrendeletet, Monsignore?...

Emez azonban képtelen volt válaszolni s csak a szeméből látszott, mennyire csodálja Pacelli főszékes nyugalmát.

Pacelli amerikai légi utazásának főbb állomásai Chicago, St. Paul, San Francisco, Los Angeles, St. Louis és Cincinnati voltak.

Sorozatos repülőutazásai során csupán egyszer volt közel komoly veszedelemhez. Éppen meg-

érkeztek a chicagói repülőtér fölé, amelyet átláthatatlan sűrű köd borított. A gép vezetője képtelen volt megkülönböztetni a leszállási hely jelzését. Így aztán kénytelen volt a gépet állandóan a levegőben tartva, jó ideig körben-körben repülni a sűrű ködben, kockázta az azt a veszedelmet, hogy kifogy a benzin s a gép lezuhan.

Közel másfél óráig tartott ez az ideghorizontató repülés a vígasztalan „fehér sötétségben”, az utasok egyre jobban nyugtalankodtak csak Pacelli bíboros ült tovább is változatlan nyugalommal a helyén. Pedig az utasok félelmét jórészt igazolta az a körülmény is, hogy egy másik repülőgép is megérkezett, a leszállóhely fölé s ez is körözni kezdett. Ilyenformán nemcsak a benzin kifogyása következtében való lezuhanás fenyegette őket, hanem az a veszedelem is, hogy a két gép véletlenül egymásnak rohan.

A bíboros repülőgépének a pilótája végül is fölfedezett egy ködmentes lézogat s villámgyorsan leereszkedett. A másik gép nyomon követte.

A bíboros kiszállt és gondtalanul mosolyogva lépett a fogadására megjelentek elé, akik már komolyan aggodni kezdtek érte.

A bíboros repülőgépének a vezetője és másodpilótája később elbeszélétek, hogy az egész idő alatt, amíg a pápa a repülőgépen ült, gyönyörű időben repültek, bár a rádiójelzések szerint körröskörül erős vihar dühöngött.

Milyen ember az új pápa, aki mindig el akarta háritani magától a megtiszteltetések, kitüntetések és a lelkipásztorodásnak akarta szentelni életét

Azok számára, akik Pacellit egyszerű áldozópap, prelátus, majd bíboros korából jól ismerték, pápává választása egyáltalán nem volt meglepetés.

Az ő nevét huszonöt esztendőn át a „papabilis”-ek közé számították. Oly élelken emlékszem még rá, mintha csak tegnap történt volna... egyszer a Szent Péter-tér oszlopsorai között sétálgattunk, az akkor még csak Monsignor Marchetti Salvaggianival, aki az ő csöndes, nyugodt hangján ezeket mondotta:

— Emlékezzék majd vissza a szavaimra!... Eugenio Pacelli egykor még ott fog ülni Szent Péter trónján!

Monsignor Marchetti azóta bíboros lett s Róma vikáriusa. A legutóbbi pápaválasztáson ő volt Pacelli leghűbb támogatója.

A mostani és jövőbeni szent feladatkörének ellátására oly kiváló felkészültséggel rendelkezik, mint igen kevesen ő előtte. S ezt a felkészültséget szinte csodálatra méltó szorgalmának, az önfeláldozásig menő szorgalmának s végtelen lelkiismeretességének köszönheti. S mindennek dacára soha nem mondhatta volna rá senki, hogy valaha is fölfelé vágyott volna az egyházi hierarchiában.

Sőt, éppen ellenkezőleg. Amikor érezte, hogy ellenállhatatlanul fölfelé sodródik, egyre magasabbra... valósággal küzdött ellene. Még csak a gondolatában sem fordult meg soha, hogy pápa is lehet még belőle s akárhányszor úgy nyilatkozott társalgás közben, hogy legjobban szeretné, ha visszavonulhatna az irányában egyre sürűben megnyilvánuló megtiszteltetések és kitüntetések elől.

Határozott tudomásom van például róla, hogy

amikor Münchenből visszahívták Rómába, hogy átadják neki a bíborosi kalapot, szintén kijelentette, hogy sokkal jobban esne a lelkének, ha elháríthatná magától a nagy megtiszteltetést s egyszerű lelkipásztorodásnak szentelhetné az életét, amire mindaddig hiába vágyott.

Pacelli ugyanis a legutóbbi időkig táplálta szívében a titkos reménységet, hogy talán mégis sikerül neki visszatérni a lelkipásztorodáshoz, amint ezt XI. Piusal folytatott egyik beszélgetése után közölte is egy bizalmas barátjával.

— A hivatalos egyházi ügyek letárgyalása után — mondotta Pacelli — arra kértem a Szent Atyát, megengedné-e, hogy fölfedjem előtte egy régi titkos kívánságomat?... Ő, bölintott, mire én így folytattam. — Azt szeretném, ha Szentséged nunciusi szereplésem mostani befejezése után megengedné, hogy végleg visszavonuljak s kizáróan lelkipásztorodásnak szenteljem az életemet.

— Szavaimra a pápa némi gondolkodás után így válaszolt: „A lelkipásztorodás csakugyan olyan szent és fontos teendő, ami az egyház legfőbb hivatása. S erre igazán csak azok alkalmasak, akik semmi mással nem foglalkozva, minden erejüket s egész életüket ennek szentelik. Jól van... meg fogom fontolni a dolgot.”

— Akkoriban azt hittem, hogy a Szent Atya a kellő megfontolás után csakugyan teljesíteni fogja a kívánságomat. De hát nem így történt. Itt vagyok ezen a helyen, ahová a pápa állított...

Említhetek egy másik esetet is. Pacelli ugyanily tiszteletteljes és alázatos formában igyekezett elhárítani magától a megtisztelő kitüntetést, amikor XI. Pius közölte vele, hogy őt akarja állam-

titkárává kinevezni. Pacelli erről az audienciáról később ezeket mondotta:

— Minden lehetőt elkövettem, hogy reá bírom a Szent Atyát szándékának megváltoztatására. Felhoztam neki minden fogyatékosságomat s kifejtettem előtte teljes őszinteséggel, mennyire nem érzem magam alkalmasnak és méltónak ilyen magas és fontos tisztség ellátására. S amikor Őszentsége mindezek ellenére ragaszkodott a személyemhez s így engedelmeskednem kellett, kijelentettem neki, hogy később bizonyára sajnálni fogja ezt az elhatározást. Ennél többet csakugyan nem tehettem, nem mondhattam. Most aztán az Isten kezében vagyok...

Ilyen érzésekkel volt eltelve Pacelli s így gondolkodott akkor is, amikor a legfőbb egyházi méltóság elnyerése előtt az utolsó fokra hágott a hierarchia lépcsőjén.

Azok, akik államtitkársága idején is kellő figyelemmel kísérték Pacelli működését, tanuskodhatnak arról, mennyire gondos és mindenre kiterjedő részletesség jellemezte bármily csekély jelentőségűnek látszó dolgában is.

A Piazza San Pietro késői járókelői sokszor láthatták hivatalos szobájának kivilágított ablakait éjjel után is. S ilyenkor tudták, hogy a bíboros államtitkár még mindig ott ül az íróasztala előtt s fáradhatatlanul olvas és kijavít minden egyes levelet, mielőtt aláírná.

Már említettem, hogy Pacelli minden időkben kedvelte a testmozgást és a sportokat. Még ma is fáradhatatlan gyalogjáró s bármily kedvezőtlen időben is kimegy a város környékére s sétál egy-két órát. Legutóbbja a konklavé előestéjén látták az ősi Via Appián, amint a sokszögű kövekből mesterien összerakott kövezeten, a régi rómaiak diadalútján sétált a nyilegyenesen égbemeredő ciprusok között.

Másnap... a nagy napon... amikor az emlékeztetés délutáni szavazáson pápává választották — sokáig járt fel és alá a Cortile San Damason breviáriumba mélyedve. Az ezt követő napon pedig, pápaságának első napján a Vatikán kertjében sétált, kezében egy nagy csomó fontos okmánnyal és levéllel s közben olykor-olykor ceruzával jegyzeteket csinált.

Hogy pedig a vatikáni életmód megszokott, régi rendjében csakugyan változások fognak történni, egyetlen kicsiny, de jelentőségteljes epizód is előre sejteti. A választás után másnap napsütéses, gyönyörű reggelre ébredt az új pápa. Elősiető szolgáit ezekkel a szavakkal bocsátotta el:

— Menjetek, fiaim... Nincs szükségem semmire! Tegyetek inkább egy jó sétát odakinn a szabadban s élvezétek ezt a gyönyörű napsütést!...

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadóhivatalunknál,

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 1'50 lei.

Búcsú Bucurestiltől

*

Közel tíz évvel ezelőtt, egy ködös őszi napon érkeztem Bucurestibe, egész rövidnek gondolt tartózkodásra. Akkor még nélkülözötte a főváros azokat a palotasorokat és más kellemes külsőségeket, amelyek ma sok tekintetben a nyugati metropolisok mellé állítják a Dámbovija parti Párizst; s a nehéz és lehangoló októberi esőzések velejárói, amelyekkel alig tudtak megküzdni az akkor még tökéletlen, vidékies berendezkedések, nyomasztólag hatottak az Erdélyből érkező ember kedélyére. Magam is idegenül, busan kötöttem ki az akkor még egyetlen középeurópai típusú kávéházban a Piccadillyben, ahol a nikotinnal sárgává festett falak között unalomban és dohányfüstben aszalódó törzsvendégek ezzel a közkeletű szólással vigasztaltak:

— Ne busuljon, uram. Bucurestiben csak az első kilenc esztendő nehéz. A többi magától megy. A tréfás szállóige nem bizonyult helytállónak. Csak az első hónapok voltak nehezek, amíg beleszokott az ember az új életkörülményekbe, amelyek abban az időben sokkal nagyobb különbségeket mutattak fel az erdélyiek számára, mint ma. S aztán egyre sürűbben fedeztem fel a bucuresti élet kellemes oldalait. Megkönnyítette ezeket a felfedezéseket egyrészt az, hogy Bucuresti a harmincas évek elején gyors iramban indult meg az európai nagyvárossá való fejlődés útján, másrészt pedig az a körülmény, hogy ebben az időben kezdett számszerűleg is egész rendkívüli módon megerősödni a főváros magyar társadalmá, ami lehetővé tette a magyar élet szervezeteinek megeremelését, s olyan magyar közösségek kialakulását, amelyeknek keretein belül a Bucurestibe került erdélyi magyar ember sok természetes igénye kielégülést nyerhetett.

A vigasztaló szólas „nehéz” kilenc esztendeje tehát, — amelynek lemorzsolására az első időbermég tréfás elgondolással is képtelennek éreztem magam, — nagyobb lelki megpróbáltatások nélkül telt el. És a kilencedik esztendő után kezdett, — éles ellentétben a jóslással — nem menni a dolog. Ennek azonban a helpolitikai életben gyökeresző mesterségi okai vannak. Ki gondolt arra kilenc-tíz esztendővel ezelőtt, hogy Bucuresti, a pártpolitikai harcok, a személyi intrikák, a késhegyig menő parlamenti szóviadalok örökké nyugtalan színhelye egy szép napon csendesül s az eseményektől zajló színes város, amelyben állandóan közéleti izgalmas magas feszültségei fenyegettek roppant érdekes kísérletekkel, a kiegyensúlyozott, békés polgári élet, a munkás hétköznapok otthonává változik, amely kétségkívül üdvös és tiszteltetelméltó az országépítési tevékenység szempontjából, de ahonnan ösztönösen menekül a „vérszaga gyűlöli őji vad”, ahogy egyesek a sajtó képviselőit nevezni szeretik.

Kilenc-tíz évvel ezelőtt az ember már hajnali féltíz órakor beült a Piccadillybe, amely az erdélyiek egyetlen gyűjtőhelye volt s ott holt bizonyosan találkozott kolozsvári, temesvári, aradi, nagyváradi, székelyföldi magyarokkal, akik a reggeli gyorsral érkeztek a fővárosba ügyes-bajos dolgukat elintézni, közbenjárni, kilincselni, kérvényezni, audienciázní, s első utjuk ide vezetett, hogy szoktatót szippantsanak a bucuresti légkörből s találkozzanak azokkal a befolyásosoknak gondolt és néha valóban befolyásos, de máskor csupán vidéki prédára éhesen lesbenálló emberekkel, akikről ügyük jobbrafordítását várták...

S délelőn üzenegyre, amikor a minisztériumok kapu megnyitják és a vidéki panaszosok, igazságkeresők, üzlet-hajszolók, folyamodványosok és más instanciázók kiürítették a reggeli órákban még szelíd tejeskávé-illatú hatalmas csarnokot. — az újságíró már egy tucat ismerőssével beszélt, jó féltucat újabb ismeretséget kötött, tájékozódott egy sereg erdélyi sérceműről, bajról, jókívátszóról és elintézésre váró ügyről, s nyugodtan elindulhatott ő is a helyükbe, vagy a vallás és közoktatásügybe, vagy a miniszterelnökségre, ahol egy-egy félóra előszobázás és folyósói állaglás újabb ablakokat és réskelet nyitott meg számára a napi érdekességek tükörbe való betekintésére, nem is szótra azokról az egyáltalában nem hivatalos alkalmokról, amikről a miniszter, vagy az államtitkár, — akkor még — igen előzékeny balkeletű önkéntes szívesen betessékelt az embert a hárfarnás ajtón s bent a kormány oszlopos tagjának irásztala előtt széles fotelbe süppedve barátságos és komoly sajtóbeszélgetéssel ringathatta magát abba a boldog illúzióba, hogy ő Isten tudja, milyen fontos közéleti tényező.

És délután ismét a Piccadillyben folytatta veritékesnek éppen nem mondható hírszerző mun-

Tejeskávé
mindenkinek
és mindennap
Francok-ból
és
Kneipp-ból

káját a sajtó képviselője. Ekkor már begyűlte ide a derek erdélyi kilincselők is, a délelőtti szaladgálás sikereivel vagy eredménytelenségével. Meg se kellett kérdezni őket: a vastag szivar füstjével körülfelhőzött, ragyogó arcokról vagy a törökháza horgasztott orrokról nagy távoból is le lehetett olvasni a kedvező elintézt is, meg a balvégzetet is.

S közben, végig a hosszú csarnokon, amelyben szinte százméteres futóversenyeket lehetne rendezni s a kávéháznak a Bulevardul Elizabeta felé eső köröndjében, amelyet a kúrthatatlanul odaszokott magyar-zsidó kártyásokról — hangos magyar zsongással zajlott az erdélyi élet, tökéletes otthon-érzt keltve a fővárosba sodródott magyarban.

De három óra felé más kötelességek szólították el a sajtó képviselőjét erről a mulatságos erdélyi szizetről.

— Gyérünk a parlamentbe! — hangzott a jelszó.

Erre rövid tanácskozás következett. Hol várható aznap nagyobb esemény? A kamarában, vagy a szenátusban? ... Az ember valóban dushált a mozgalmas színpátlékokat, forró izgalmat, magával ragadóan érdekes eseményeket ígérő helyekben... Igen-igen, ma a kamarában napirend előtt Lupu szólal fel, s ő rendszerint nagy viharokat

kavar, de viszont a szenátusban Gyárfás beszél napirenden, egy, a kisebbségi életre nagyjelentőségű törvényt taglal s ki tudja, milyen érdekes szócsatája lesz...

Tehát először föl a Mitropolita-dombra, megfürödni a képviselőházi botrány kellemes zuhatagában s aztán gépkocsin átszáguldani az öregek tanácsába, hogy még idejében ott lehessünk a higadtabb, de gyakran nagyobb tartalmi értékű viták meghallgatására.

S közben a folyosón s a szenátus dohányzójában, vagy az „elhalt zaju léptek” termében:

— Képviselő úr, mi újság?... Szenátor úr, van-e számunkra valami közölni valója?

S estére az újságíró tele tarsollyal érkezett haza telefonjához és írógépe mellé.

Ma mindez a múlté. Egy eseményekben kétségkívül gazdag, de a termelő munkát zavartalanul folytatni kívánó polgár szempontjából zaklatott, ezer veszélyt rejtő korszaké, amelynek elmúltát bizonyára kevesen siratják.

De az újságíró, ha nem is tartozik a zavarosban halászok társadalmához, bevallja, hogy egy-egy sóhajt mégis csak küld e mult felé, ha másért nem, azért, mert közel tíz év után el kellett költöznie megszokott munkahelyéről, Bucurestiből, akkor, mikor az elérkezett a fejlődésnek tíz évvel ezelőtt nem is sejtett magaslataira.

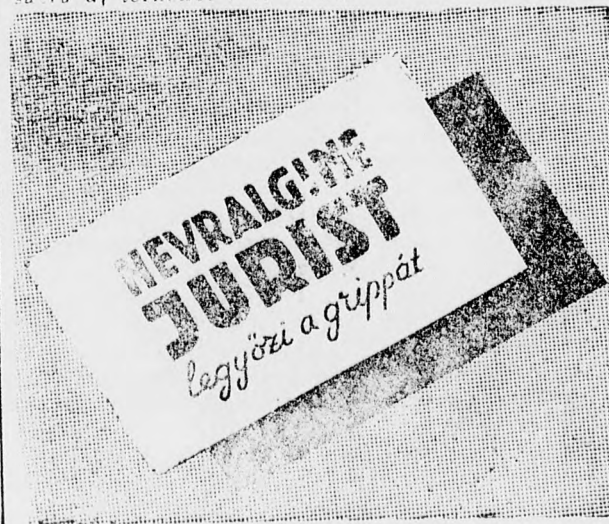
Jávör Béla

A kormány fokozott tevékenysége

Bucurestiből jelentik: A kormány az utóbbi időben fokozott tevékenységet fejtett ki. Az államélet minden területén, minden állami intézményben szorgos munka folyik.

Miután a nemzet teljesítette a szükséges erőfeszítést minden veszély megelőzésére, ami március hónap elején fenyegethetett, anélkül, hogy ezzel az államélet normális folyásában a legesekélyebb zavar állott volna be, a kormány elkészítette az új pénzügyi év költségvetését.

Megnövelte a kormány az általános kormányzati tevékenység fokozására szükséges anyagi eszközöket, ellátta a hadsereget a hadfelszerelés minden lehetőségével, anélkül azonban, hogy a lakosságra új terheket rótt volna.

A kormány diplomáciai tevékenysége a határ biztosítására vonatkozó érdekeinek megfelelően folyt le.

A gazdasági együttműködés területén, amelyen a népek egymáshoz közeledésére vezető út egyengethető, a kormány megadta hozzájárulását a Németországgal és Franciaországgal kötött kereskedelmi egyezményekhez.

A jövő hétre várják az angol gazdasági bizottságnak az országba való érkezését, amely azzal a megbízással jön, hogy megvizsgálja Anglia s Románia közötti gazdasági együttműködési lehetőségeit.

A mezőgazdasági évad a legjobb reményekre jogosítván indul. A földművelésügyi minisztérium, amelyet teljesen újjászerveztek, hogy jobban megfeleljen a követelményeknek, kellő támogatásban részesítette a földművelőket.

A honvédelemmel kapcsolatos vállalatokban a munkások hazafiassága önként napi két órai munkaidőtöbblettel emelte ez üzemek teljesítő-képességét.

A gabonapiacra a riasztó események ellenére sem történt semmiféle áringadozás.

A gazdasági körök éppúgy, mint az egész lakosság, a kormány tevékenységébe vetett teljes bizalmukról tettek tanubizonyságot.

Az utóbbi időben a közmnkák is újult lendülettel indultak meg. Az idősebb tartalékos korosztályok leszerelése következtében mindenütt van elegendő munkakéz.

A kormány, gyümölcsöző tevékenységének minden percében, a király irányítását és közreműködését élvezhette minden munkaterületen.

És a nemzet teljes bizalommal követte kormányát, megadva neki feltétlen támogatását.

Nagyvárad városa összeírja az állampolgársági névsorból kimaradottakat

Május 10-ig kell jelentkezniük az állampolgárságnélkülieknek

Nagyvárad város polgármesteri hivatala a tartományfőnökségtől kapott utasítás alapján a következő értesítést adta ki:

Ezúton hozzuk mindazoknak a tudomására, akik bármilyen oknál fogva nem vették fel 1924-ben az állampolgársági listára, de meg van a román állampolgársági jogosultságuk, hogy jelentkezzenek a városházán II. emelet 30-as számú szoba, legkésőbb május 10-ig naponta délután 5—7 között a következő igazoló iratokkal:

1. Illetőségi bizonyítvány, amelyből kitűnik, hogy az illetőnek 1918 december 1-én az ország területén volt illetősége, vagy bejelentett lakása.
2. Születési bizonyítvány.
3. Fényképpel ellátott személyazonossági igazolvány, amelyet legújabbán állítottak ki és amelyet a rendőrség is láttamozott.
4. Katonai irat.
5. Bejelentő hivatali igazolás.
6. Büntetlenségi bizonyítvány.
7. Nem optálási igazolvány.
8. Igazolvány arról, hogy nem szerepel az ellenőrzés alatt álló külföldiek listáján.
9. Bizonyítvány arról, hogy

hol lakott 1918 december 1-től kezdődően.

Felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy a fenti aktákkal saját érdekükben jelentkezzenek a városházán, hogy igazolják a román állampolgárságra való jogukat, mert nem jelentkezésüknek az lesz a következménye, hogy ezt a jogot elveszítik.

Hasonlóképpen felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy jelentkezhetnek azok, akik bármilyen okból már egyszer elvesztették a román állampolgárságot, vagy az 1938 január 21-én kelt, 169. számú törvényrendelet alapján törölve lettek az állampolgársági listából.

Nagyvárad, 1939. április 23.

CHIRILA AUGUSTIN,
polgármester.
ss. Popescu főjegyző.

Dr. Oros Eugen, a közigazgatási ügyosztály főnöke, külön is felszólítja az érdekelteket, hogy csak a fentebb jelzett igazoló iratok birtokában jelentkezzenek a városházán.

Ujabb rendelkezések az ingatlan-könyvről szóló törvény végrehajtási utasításáról

A biharmegyei prefektus a következő rendeletet adta ki:

1—1939 számú rendelet.

Mi, Biharmegyei prefektusa szem előtt tartva az 1939 február 15-i, 38. számú, hivatalos lapban megjelent, a bérlok azonosságának bejelentéséről szóló törvény végrehajtási utasításának 12-ik szakaszát,

elrendeljük:

1-ső szakasz: A háromnál több lakásos épületek tulajdonosai kötelesek megszámozni mindegyik lakrészt, alulról felfelé, a lakás bejáratánál, látható módon, egy táblácska elhelyezésével (apartamentul No...) felirással.

Lakrész alatt értendő minden lakás.

A lakás állhat egy, vagy több férfi helyiségből.

2. szakasz: A háromnál több lakrészes épületek tulajdonosai kötelesek az ingatlan bejáratánál kifüggeszteni az ingatlan-könyv első számú törzslapján felsorolt lakók névsorát.

A háromnál több lakrészes épületek szolgálati személyzete (házfelügyelők, portások, fűtők, elektrotechnikusok, szolgák és liftkezelők) névsora feltüntetendő egy táblázaton, megbízatásuk és szolgálati könyvecskéjük (condicenta) számának feltüntetése mellett. A táblázat látható helyen, a portás fiülkéjében, vagy ennek hiányában a lak-

Clonța Eugen nagyváradai rendőrkezes közlései

Clonța dr nagyváradai rendőrkezes a következőket közölte még a sajtóval az ingatlan-könyv rendszerének életbeléptetésével kapcsolatban:

Az ingatlan-könyvek a dohánytörzsdékben már kaphatók; áruk 40 lei. A háztulajdonosoknak két példányban kell az ingatlan-könyvet megvásárolnia. De a 40 leies árban csak a borítólapp foglaltatik, a törzslapokat (fisa) külön kell megvásárolni a rendőrségi alminiszter rendeletében feltüntetett áron. A háztulajdonos, illetve a lakó annyi törzslapot vásároljon, amennyire az előírás szerint szükség van. Egyelőre az 1-es és 2-ös számú törzslapok megvásárlása fontos, a 3-ik számú törzslap megvásárlása ráér költözés esetén, a 4-ik számú pedig akkor, ha nem közeli rokon szállóvendég érkezik a házhoz.

Az ingatlan-könyv rendszerének bevezetése nem mentesíti a közönséget a lakásváltoztatások vagy pedig egyik helyiségből a másikba való átköltözés esetén attól, hogy ezt a bejelentő hivatalban bejelentésük, illetőleg a be- és kijelentést elvégezzék.

Ismételten felhívja a rendőrkezes az összes

részek megjelölését tartalmazó táblázat mellett függesztendő ki.

3-ik szakasz: Az ingatlanok házfelügyelői és portásai, tekintet nélkül az ingatlanok rendeltetésére, (magánház, állami intézmény, magán kereskedelmi vállalat, szálloda, stb.) csak akkor alkalmazhatók, ha a bejelentő hivatal (biroul de control al populatiunii) részéről kiállított és a foglalkozások üzésére jogosító igazolvánnyal rendelkeznek.

Az 1939 április 23-án működésben lévő házfelügyelők és portások 1939 május 15-ig kötelesek jelentkezni a bejelentő hivatalnál (biroul de control al populatiunii) személyazonossági irattal együtt, a fentemlített igazolvány kérvényezése végett.

4-ik szakasz: Ez a rendelet Nagyvárad törvényhatósági város, Belényes és Nagyszalonta városok területére vonatkozik.

5-ik szakasz: Az 1—3. szakaszokban foglalt rendelkezések megszegése 100—2000 lejig terjedő rendbírságot von maga után.

Nagyvárad 1939 április 20-án.

D. Georgescu

ezredes, Biharmegyei prefektusa.

Dr Eugen Clonța,

rendőrkezes.

házmesterek, házfelügyelők figyelmét, hogy a korábban közölt igazoló iratokat (születési, állampolgársági, rendőrségi, erkölcsi és egészségügyi, büntetlenségi igazolvány, valamint katonai igazoló irat) minél sürgősebben szerezzék be, mert május 15-e után a rendőrség nem fogadja el a jelentkezéseket. A lakó-törzslap kitöltésénél az igazoló irat rovataiba ajánlatosabb a katonai igazolvány (livret) vagy más fényképes hatósági igazolvány számát beírni, mint a bejelentő hivatal által eddig kiállított személyazonossági igazolványt, mert a bejelentő hivataloknak lakosság-ellenőrző hivatalokká való átszervezése során a jelenlegi személyazonossági igazolványok ugyanis meg fognak változni.

A rendőrkezes végül felhívta a figyelmet arra, hogy a foglalkozás rovatok pontosan, szabatos megjelöléssel töltsenek ki. Különösen az iparosok és a munkások ügyeljenek arra, hogy foglalkozásuk megjelölésénél az ipartörvény végrehajtási utasításában közölt és az iparok osztályozásáról szóló táblázatban felsorolt elnevezéseket használják.

* Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedőknek reggel felkeléskor egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű székürülést biztosít, azonkívül a gyomor és a belek működését előmozdítja és kielégítő emésztést hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

Hétévi kényszermunkára ítélték egy községi rendőrt

Temesvár. Saját tud. Még december elején történt, hogy Bakova községben Eipert Adám községi rendőr szolgálati revolverével halálosan megsebesítette Tafar Katalin asszonyt, aki Chwalibog Gyula községi jegyző szolgálatában állt. Eipert Adám korán reggel kopogtatott a jegyzői lakás konyhájának ajtaján és követelte, hogy Tafar Katalin jöjjön ki hozzá. Amikor ez megtagadta a kívánságot, a községi rendőr behatolt a konyhába. Az asszony erre Chwalibog jegyző neje mögé húzódott, a rendőr azonban közvetlen közelébe ugrott és rálőtt.

Eipertet letartóztatták, a sebesült asszonyt pedig a temesvári kórházba, majd lakóhelyére szállították, de útközben meghalt.

A törvényszék most foglalkozott ezzel az ügyvel. A községi rendőr előadta, hogy Tafar Katalin azzal gyanúsította, hogy a jegyző pincéjéből bort lopott. Miután ezzel a gyanúsítással kenyerét látta veszélyeztetve, elhatározta, hogy megöli az asszonyt. A törvényszék Eipertet hét évi kényszermunkára ítélte és arra kötelezte, hogy a meggyilkolt asszony árójának húszezer lei kártérítést, rokonainak pedig a temetési költségek fejében ötezer leit fizessen.

E héten nyílik meg a Budapesti Nemzetközi Vásár

április 28-tól
május 8-ig
tart.

1500 kiállító, 9 külföldi állam részvételével. — Saját rádióleadó állomás. - Divatszínház. - Számos ipari és közüzemi külön csoport.

50% utazási kedvezmény

Ervényes Magyarországon Budapestre április 18-tól, május 8-ig, vissza április 28-tól május 18-ig. A 37 külföldi államban érvényes vasuti és egyéb menetdíj-kedvezmények részleteit a vásárigazolvány ismerteti. Ervényes utlevél és vásárigazolvány felmutatása ellenében

vizummentes határátlépés
április 18-tól május 8-ig.

A vásárvizum május 18-ig jogosít bárkit magyarországi tartózkodásra. **Vásárigazolvány** egyenként 120 lejért kapható a „Románia” utazási iroda és a **Wagons Lits-Cook** iroda összes fiókjainál.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

FLÓFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félfévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félfévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekkszámánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr. Sulyok István.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Déli szél, melegedés, vasárnap délután többfelé zivatar lehet.

Zürichi nyitás. Párizs 11.80 háromnegyed, London 20.86 háromnegyed, Newyork 445 hétnyolcad, Brüsszel 74.95, Milánó 23.45, Amsterdám 236.75, Berlin 178.90, Varsó 84, Belgrád 10, Bucuresti 325.

KITÜNÖEN SIKERÜLT A KOPONYA-MŰTÉT DR. TÓTH TIHAMÉRON. Budapestről jelentik: Dr. Tóth Tihamér veszprémi római katolikus megyéspüspökön a napokban súlyos koponya-operációt hajtottak végre a budapesti Rókus-kórházban. A nehéz operáció szerencsésen sikerült, de a veszprémi püspök teljes felgyógyulása még gondos ápolás mellett is nyolc hetet vesz igénybe.

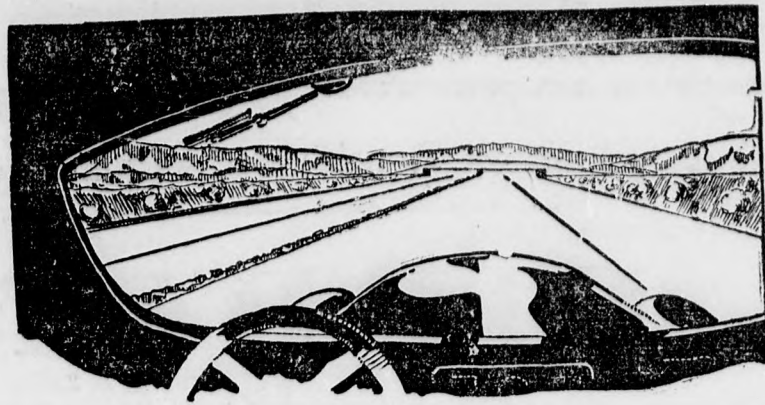
A bérlőközönség figyelmebe. A nagyváradi Bérlők Szövetsége felhívja a bérlőközönség figyelmét, hogy a városi vallomási iveket nagy körültekintéssel és úgy állítsák ki, hogy az egybehangzó legyen a háztulajdonosi deklarációval; mert eltérés esetén azt hamis vallomásnak fogják tekinteni. A vallomási iv annyi rubrikát tartalmaz és annyi kérdésre kell felelni, hogy azok körülírására a lapok hasábjain helyet nem igényelhetünk. Eppen azért régi tagjainknak, vagy akik most beiratkoznak, minden felvilágosítást díjmentesen adnak meg és ugyancsak díjmentesen állítják ki vallomási ivateket, a Bérlők Szövetségének hivatalos helyiségében, Nagyvárad, Str. Rimanóczy No. 12. földsz. 3.

ROMÁN IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI EST A NAGYVÁRADAI SZÍNHÁZBAN. Nagyvárad. Saját tud. Kedden, március 25-én, este 9 órai kezdettel *Zigre* Miklós dr. kultuszminiszter védnöksége alatt román irodalmi és művészeti estet rendeznek a városi színházban. Az est műsorán *Marcela Acinteanu* táncművész *Teodor Fuchs* zongorakíséretével ad elő művészeti táncszíndarabokat. *Alexandru Grozulă*, a bucaresti rádió ismertnevű művésze, *Ion Minulescu*, a román irodalom legtehetségesebb költője, *Gheorghe A. Petre*, *M. G. Samarineanu* és *Gheorghe Acinteanu* jónévű román írók különböző változatos és értékes számai egészítik ki a gazdag műsort.

Az „ASSZONYOK DOLGA” rovatunk mai számunkból anyagtorlódás következtében kimaradt, miért is elnézést kérünk hölgy olvasóinktól.

ÖZV. LEHÓCZKY FERENCNÉ HALÁLA. Biharmegyei urti társadalmát mély gyász érte. Özv. *Lehóczky* Ferencné, született *Kellnár* Antónia Belényesen. 86 éves korában meghalt. Az elhunyt uriaszony a maga idejében minden közjótékonyági akcióban résztvevő, buzgó valóság asszony volt, aki halála napjáig résztvevő a különböző katolikus egyesületek munkájában. Halála, amit szívbánulás okozott, éppen olyan csendes volt, mint egész élete. Gyászolja fia, *Lehóczky* József orgonaművész, az olasz plébániatemplom orgonistája és kiterjedt rokonság. Temetése csütörtökön délután volt Belényesen a város magyar társadalmának osztatlan részvétele mellett.

A Kuria is elítélte *Féjja Gézát*, a „Viharsarok” szerzőjét. Budapestről jelentik: A magyar királyi Kuria *Török* Géza elnöklelte alatt csütörtökön foglalkozott végső fokon *Féjja Géza* a „Viharsarok” szerzőjének ismert ügyével. *Féjja* ízgatásért és nemzetárulmányozásért a törvényszék annak idején héthónapi fogházra ítélte, a tábla felmentette, míg most a Kuria háromhavi fogházra, kétévi hivatalvesztésre és polgári jogainak ugyanazon időre való felfüggesztésére ítélte.

Saját kocsijával
jöjjön

NÉMETORSZÁGBA

A birodalmi autótutak a világ legszebb és legmodernebb autótutjai. Több mint 3000 km üzemen. A Grossglockner-ut, Pack-ut és számos más alpesi ut feltárják az autós számára a természet szépségeit.

Díjmentes utösszeállítást, felvilágosítást és prospektust nyújt az
OFICIUL TURISTIC GERMAN
BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI 114

MEGHALT FERENC SZALVATOR FŐHERCEG. Bécsből jelentik: Ferenc Szalvator főherceg 73 éves korában az egykori osztrák fővárosban elhunyt.

Csökkentették a városi tisztviselők fizetését. Temesvár. Saját tud. A városnak és a városi vállalatoknak százhat tisztviselője értesítést kapott a belügyminiszteriumban működő különleges bizottságtól, hogy új rangbeosztásba kerültek s ennél fogva csökkentették a fizetésüket. Az érdekeltek tisztviselői nem vették fel a fizetésüket és a bizottság határozata ellen felfolyamodást jelentenek be a miniszteriumban. A tisztviselők egyúttal a városi vezetéség utján Baran Coriolan dr. belügyi alminiszterhez, volt temesvári főpolgármesterhez fordulnak jogorvoslatért.

KOKAIN HELYETT SZUBLIMÁT BEFECSEKENDEZÉST KAPTAK A BETEGEK: HAT MEGHALT. Helsinkiből jelentik: A Viborgi kórházban egy ápoló nővér a kokaint szublimáttal lévesztette össze és 19 betegnek szublimát befecsekendezést adott. Hat beteg azonnal meghalt, tízenháromnak az állapota válságos.

SZÁZHÉT ÉVES KORÁBAN HALT MEG. Dés. Saját tud. A napokban halt meg Désen *László* Eudochia asszony, aki 1832-ben született a szamosmegyei Csicsógyombás községben. A százhat évet élt öregasszony élete utolsó napjaiban is mind testileg, mind szellemileg egészséges volt. Temetésére gyermekei, unokái és dédunokái igen nagy számban jelentek meg.

Tisztán kell tartani a járdákat. Nagyvárad város polgármesteri hivatala a közigazgatási törvénykönyv 6-ik szakaszának alapján elrendeli a következőket: 1. A háztulajdonosok kötelesek állandóan tisztán tartani a házuk előtti járdarészt s kötelesek a gyomot és a szemetet eltávolítani. 2. Szigorúan tilos parkokba vagy utcákba szemetet kihordani és bárhova szennyvizet kiönteni. 3. Azokban az utcákban, amelyek nincsenek kikövezve, a háztulajdonosok kötelesek mésszel befesteni a csatorna lefolyókat. Mindazokat, akik a fentebbi rendelkezéseknek nem tesznek eleget, 4000 lei pénzbüntetéssel sújtják. *Chirilla* és polgármester. *Popescu* és főjegyző.

A „MAGYAR KURIR” ALAPÍTÓJÁNAK ÜNNEPLÉSE. Budapestről jelentik: A Központi Katolikus Kör e heti szokásos összejövetelén ünnepelte *Malcziner* Emilt, a *Magyar Kurir* főszerkesztőjét. kettős jubileuma alkalmából. A főszerkesztő ugyanis harmincöt évvel ezelőtt lépett az újságírói pályára és most van harmincadik évfordulója annak, hogy megalapította a *Magyar Kurir* című könyvmafos újságot, amelyet a római katolikus hírelhátás szolgálatába állított.

Mármaroszigeten hétfőn kezdődik meg az ingatlanok bejelentése. Saját tud. Mármaroszigeten az ingatlanok nyilvántartási bejelentése hétfőn veszi kezdetét és az utcák átbecs sorrendjében fog megtörténni május 23-ig bezárólag.

Halálra gázolt egy utast a nagyváradi vonat. Kolozsvár. Saját tud. *Kósa Samu* 51 éves révi gazdálkodó Bucsa állomáson fel akart szállni a Kolozsvárról Nagyvárad felé tartó, már mozgásban levő személyvonatra. Lépését elhibázta és a vonat kerekéi alá került, amelyek mindkét lábát levágták. Rendkívül súlyos állapotban szállították a bánffyhungyadi kórházba, segíteni azonban már nem tudtak rajta, mert igen sok vért veszített.

MEGDÖBBENTŐ FORGALMI SZERENCSETLENSÉG. Bucurestiből jelentik: Tegnap délután a *Strada Romana* és a *Dorobantilor*-utcák sarkán borzalmas forgalmi szerencsétlenség történt. Egy autóbusz összeütközött az utcasarkon egy teherautóval, mely meg akart fordulni. Az összeütközés következtében az autóbusz felfordult és az utastestre zuhant, ahol éppen akkor haladt át egy csoport iskolás gyerek. A társasgépkocsi a gyerekek közé zuhant, egy kisleányt agyonnyomott, másik két iskolás gyereket pedig súlyosan megsebesített.

Betört és rabolt Szatmáron a nagyváradi betörő. Szatmár. Saját tud. Részletesen beszámoltunk arról, hogy a szatmári rendőrség a gőzfürészes állomáson letartóztatta *Murvai Sándor* nagyváradi illetőségű betörőt, aki nemrégien szökött meg a szamosújvári fogházból. A rendőrség megállapította, hogy *Murvai* Nagyváradon *Sajtós István* nevű barátja zsebéből kilopott 1500 leit. A pénzen Szatmárra utazott. Itt *Lukács Julia* Villor-utcai lakoshoz azzal állított be, hogy a gyakorlatra behívott férje küldte meleg ruháért. Az asszony ehitte a mesét és másnap reggelig szállást adott az ismeretlen embernek. Reggelre *Murvai* *Lukácsné* megtakarított pénzével: 4500 leivel, megszökött. Ezután *Sárközy Annától* és *Kerekes Györgynétől* lopott el kisebb összegeket. A pénzt *Csipek Éva* és *Pop Veronika* nevű bűntársaival költötte el. Mindhármójukat bekisérték az ügyészség fogházába.

Védőoltásokat adnak a szatmári háziállatoknak. Saját tud. A szatmári városi legelőgondnok-ság hirdetményt tett közzé. A hirdetményben felhívták a gazdaközönség figyelmét, hogy a ragályos állatbetegségek ellen a háziállatokat védőoltással látják el. Szatmáron április 29-én, Szatmárhegyen április 29-én oltják be a háziállatokat.

* **Gyomorsavas szellemi munkásoknál, eldugult neurasténia és aranyeres betegeskedő embercseknél reggelenként felkeléskor egy-egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűviznek rendszerint igen jótékony hatása van. Kérdezze meg orvosát.**

Temetés. *Tóth Sándor* 33 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése április 23-án délután 4 órakor lesz a *Rulikovsky*-temetőben. (Caritas.)

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: LEÁNY A PARTON.
CORSO: EMBERI BESTIAK.
APOLLÓ: DRAMA SANGHAIBAN.

Utasítások az ingatlan-könyv vezetésére

Belügyminiszterium. — Rendőrség, állambiztonság és csendőrség államtitkársága.

HIRDETMÉNY

1939 április 15.

Az 1939 február 1-én megjelent 26-ik és az 1939 február 15-én megjelent 33-ik számú Hivatalos Lapban közölt, a bér-
lők személyazonosságának bejelentéséről szóló törvény és végrehajtási utasítás rendelkezéseinek megfelelően: **Az ingatlan-tulajdonosok, a főbérlet és albérlet esetén az albérlet kötelezettségei a következők:**

Az ingatlantulajdonosok, akár egyedül laknak az egész ingatlanban, akár bérebe adták azt, kötelesek kitölteni az ingatlan könyvet. Az ingatlan könyv 40 lejért kapható minden dohánytőzsdében.

Minden ingatlanra nézve a tulajdonos az ingatlan-könyvet három példányban állítja ki Bucuresti fővárosban és két példányban a többi városokban. Ezeket letétbe helyezi az illetékes rendőrkömiszáriátusnál, amelyhez tartozik. A kömiszáriátus (kerületi kapitányság) miután igazolja, hogy az ingatlan-könyvet pontosan, olvashatóan állították ki, számmal és dátummal ellátva, láttamoz egy példányt, amelyet átad a tulajdonosnak. A tulajdonos köteles megőrizni az ingatlan-könyvet és azt a hatóság rendelkezésére tartani.

A határidő, amelyen belül az ingatlan-könyvet a kömiszáriátusnál be kell nyújtani, 30 nap, 1939 április 23-tól kezdődőleg. Az ingatlan-könyvnek négy űrlapja van (formular): 1, 2, 3 és 4, számú törzslap (Fisa) elnevezéssel.

Az 1-es számú törzslap

az egész ingatlan lapja, függetlenül annak rendeltetésétől. Erre a lapra beírandók, de csakis a tulajdonosok, megbízottjakik vagy igazgatóik által, mindazok, akik valamilyen helyiséget használnak az ingatlanban, függetlenül annak rendeltetésétől, akár tulajdonosok, akár bérlet, akár megüttek. az űrlapon feltüntetett összes adatokkal együtt. Ezen a törzslapon kizárólag a családfe szerepel (a bérleti szerződés, vagy a tulajdonjogi okmány aláírója).

A 2-es számú törzslap

a lakosztály (a lakás) törzslapja. Lakás alatt értjük a lakhelyeket. a lakhely csak az ágy lehet.

A 2-es számú törzslapon a „helyiségek rendeltetése” rovatba esetenként beírandó: lakás (apartament), garzon-lakás, üres szoba, butorozott szoba, garázs, raktár, gyár, műhely, bolt, iroda, lerakot, otthon, internátus, kórház, ezanatórium, klinika, orvosi rendelő, fogorvosi rendelő, laktanya, színház, látványosság terem, kiállítás, hangverseny-terem, muzeum, stb.

A 2-es számú törzslapot külön-külön minden családfe, vagy bármely más személy, aki bármilyen formában és cím alatt az ingatlan, vagy csak valamelyik helyiség egy részét használja, maga fogja kitölteni. A 2-es számú törzslapba beírandók az összes személyek az életkorra való tekintet nélkül, akik a családfevel együtt laknak, valamint a családfe személyzet is, az űrlap szerinti rubrikáknak megfelelő adatokkal.

Az ugyanazon háztartáshoz tartozó gyermekek, vagy más családtagok, akik ideiglenesen nem laknak az ingatlanban (katonai szolgálatot teljesítenek, tanulmányaikat folytatják, internátusokban, otthonokban, kórházban, ezanatóriumban, vagy uton vannak), beírandók a családi törzslapba és a „Megjegyzés” rovatban feltüntetendő tartózkodási helyük.

Azok a személyek, akik tulajdonosi, vagy bérleti minőségükben az ingatlanban valamilyen foglalkozást, vagy mesterséget űznek, de lakásuk más ingatlanban van, hasonlóképpen az ipari és kereskedelmi vállalatok irodái, továbbá bármely gyár, műhely, raktár, stb. helyiségei, a 2-es számú törzslapon csak az illető vezető nevét írják be, utána pedig az összes alkalmazottakét, beleértve a szolgálkat, mindegyik mellett azzal a megjegyzéssel vezetik be, hogy „beírva az ...utca, ...szám alatti családi törzslapon.

Azok, akik a vállalat helyiségében foglalnak el lakrészeket (ott van a lakásuk), kötelesek a 2-es számú törzslapot az űrlap összes rubrikáival együtt kitölteni.

Az állami intézmények, miniszteriumok, iskolák, laktanyák, kórházak, stb. a 2-es számú törzslapot az 1-es számú törzslap után töltik ki, az épület rendeltetésének, valamint az intézmény nevének és vezetője, vagy törvényes képviselője nevének feltüntetése mellett.

Abban az esetben, ha az intézmény helyiségében tisztek, altisztek, tisztviselők, orvosok, egészségemélyzet, akik családost alkotnak, vagy külön laknak, mindegyik részére külön-külön kiállítandó egy 2-es számú törzslap, az űrlapon feltüntetett összes rovatok kitöltése mellett.

A kaszárnyákban lévő katonák nem írandók be.

Az internátusokban és otthonokban lakó diákok és növendékek név szerint feltüntetendők az illetékes vezető által, az internátus vagy otthon ingatlan-könyvének 2-ik számú törzslapján.

mindegyik név mellett a következő megjegyzéssel: beírva a város utca szám családi törzslapjába, a falvakban lakóknál pedig a falu és a megye nevének feltüntetésével.

A 2-es számú törzslapot a helyiség főbérletje és a tulajdonos, vagy az ingatlan kezelője együtt írják alá és a benne foglalt adatok helyességéért egyaránt felelősek. A bérlet és albérlet kötelesek jelenlétüket közölni a tulajdonossal, annak rendelkezésére bocsátani és ugyanazon felelő alatt lakó összes személyek igazoló iratait a lapba beírt adatok ellenőrzése végett.

A 3-as számú törzslap

a költözések lapja.

Ez kitöltendő mindannyiszor, valahányszor az ingatlan-könyv benyújtása után változások állnak be, akár az ingatlan helyzetében (1-es számú lap), akár egy-egy háztartás helyzetében (2-5-es számú lap). Házeladás, vagy új bérlemény, elköltözés, házasság, születés, halálozás, adópiálás stb.)

A 3-as számú törzslap három példányban kitöltendő ki Bucurestiben és két példányban a többi városokban és az illetékes kerületi rendőrséghez nyújtandó be, amellyel egy számmal és dátummal láttamozott példányt visszaszolgáltatót a benyújtónak.

A 3-as számú törzslap a dohánytőzsdékben kapható és ára 3 lei.

A 4-es számú törzslap

a változó lakosság bejelentési lapja. Bárki, aki akár egyetlen éjszakára, ingyen, vagy fizetés ellenében más városbeli, vagy akár helybeli személyeket vendégül lát, köteles a következő reggelen értesíteni erről az illetékes kerületi rendőrkapitányságot, a 4-es számú törzslap kitöltésével. (Apa, anya, gyermekek, unokák, sógorok, sógorok nem jelentendők be.)

Szállodások, fogadóok, azok, akik butorozott szobát havonta hetenként, vagy napokra adnak bérebe, a vendégeket két példányban kiállított és az összes feltüntetett rovatok kitöltésével ellátott 4-es számú törzslapon jelentik be a központi bejelentés hivatalhoz 1939 április 23-tól kezdve.

A 4-es számú törzslap a dohánytőzsdékben kapható és ára 3 lei.

Azok a rovat kitöltések, amelyek nem férnek rá egyetlen 1-es, 2-es, 3-as, vagy 4-es számú törzslapra, folytatálagosan egy hasonló törzslapra vezetendő rá. Idegen papír beillesztése tilos.

Az ingatlanok házfelügyelői és portásai (házmesterei), tekintet nélkül az ingatlan rendeltetésére (magánház, állami intézmény, magánvállalat,

lat, kereskedelmi, vagy iparvállalat, szálloda, stb.) nem alkalmazhatók, ha nem rendelkeznek egy foglalkozás üzésére gositó könyvecskével, amit Bucurestiben a központi bejelentő hivatal, a többi városokban a rendőrség vezetője állít ki.

Azokban az épületekben, ahol több, mint három lakás van, a tulajdonosok kötelesek minden lakást megszámozni és egy táblácskát látható módon kifüggeszteni a lakás bejratánál, a következő felirattal: számú lakrész (apartament No.)

Lakrész alatt bármilyen lakás értendő.

A több, mint három lakásos épületekben a tulajdonosok kötelesek az épület bejratánál az ingatlan könyv 1-es számú törzslapján feltüntetett bérlet névsorát kifüggeszteni. Hasonlóképpen a tulajdonosok a portás szobájában vagy ennek hiányában a lakásokat feltüntető táblázat mellett, az egész ingatlan közös szolgálati személyzetének névsorát, valamint az ingatlanban lévő összes szolgák névsorát is ki kell, hogy függesszék, feltüntetve mindegyiknek neve mellett a fővárosi rendőrség által kiállított szolgálati könyvecské számát.

Az ingatlan-könyvben lévő összes törzslapokat, amennyire csak lehet, olvashatóan kell írni, különösen a tulajdon-neveket, nehogy félreértések történjenek.

Azok, akik nem tudnak írni, megbízhatnak egy írni tudót, aki kitölti az illető törzslapját és az adatok helyességének igazolásául maga is aláírja, feltüntetve lakását.

A törzslap tulajdonosának felelősségén kívül, a valóságnak meg nem felelő beírásokért az is felelős, aki azt kitöltötte.

A „foglalkozás”, „tiszttség”, „mesterség”, vagy „helyzet” (Situație) rovatába részletesen feltüntetendő a foglalkozás, amit folytat. Nem írható be egyszerűen: kereskedő, iparos, tisztviselő, szaradfoglalkozó, stb., hanem pontosan feltüntetendő, hogy kézműáru kereskedő, cipő, szövés, kárpap, férfi-divat, női divatúru kereskedő, stb., azután csokoládégyáros, szikviz, textil, gyertya, fémáru, szövés, harisnyagyáros, stb., azután orvos, mérnök, ügyvéd, csizmadia, felsőrézárkészítő, ezatós, ezstalos, banktisztviselő, állami tisztviselő, katonai rangfokozat, stb.

Nem írható be szabadfoglalkozás (magánzó), és abban az esetben, ha nincsen foglalkozása, feltüntetendő, hogy miből él.

Azok, akiket a szülők tartanak el, így írاندók be.

Azok, akiknek nincsen semmiféle foglalkozásuk, vagy egészségügyi, munkanélkülieknek írاندók be.

Az erkölcsrendészeti ügyosztálynál nyilvántartott nők, prostituáltként tüntetendők fel.

Büntetések

100 ezer leitől kétmillió leig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők azok a háztulajdonosok és főbérlet, akik nem töltik ki az ingatlan könyv 1-es, 2-es, 3-as és 4-es számú törzslapját és akikről kiderül, hogy olyan lakójuk volt, vagy van, akit közrendbe rikköz cselekmények miatt köröz a büntető bíróság, vagy akit ugyanilyen cselekmény miatt elítéltek távollétében.

Abban az esetben, ha bebizonyosodik, hogy csak egyszerű elnézés miatt nem töltötték ki a törzslapokat, a lakók pedig, akik a tulajdonosnál, vagy főbérletnél laknak, vagy laktak, nem esnek

az előző bekezdés előírásai alá, a bírság 3 ezer leitől 10 ezer leig terjed.

A bírságot a pénzügyi közegek hajtják végre az elítelt minden ingó, vagy ingatlan vagyonára.

Fizetéképtelenség vagy az egész bírság behajtásának lehetetlen volta esetén a pénzügyi közegek jegyzőkönyvet vesznek fel, amit az illetékes törvényszék ügyészségéhez küldenek el, a kifizetetlen bírságnak fogházzá való átválttatása céljából.

GABRIEL MARINESCU tábornok,
miniszteri államtitkár.

„Krisztus és a gyermek”

Irta: Bálint József

Nem véletlen, hogy az ideai katolikus nagygyűlés vezérgondolatául „Krisztus és a gyermek” jelmondatot választotta. Nem véletlen, hogy az ország katolikusainak találkozóiban a gyermek, mint középpont, mint fókusz gyűjti össze életlehetőségeink sugarait.

A fakadó bimbót nem lehet csipetökkel erőszakosan kinyitni, a termést sem lehet harapófóggal kihúzni. Kikelti a napsugár, kifakasztja, kifejleszti a titokzatos életerő. A kinyitott virágot sem lehet semmiféle találmánnyal, technikával visszasodortatni, mert aki ezt akarná tenni, az nemcsak szépségét, de életét pusztíthatja el.

Igy vagyunk nemcsak a nagy természet világában, hanem társadalmi életünkben is. Életünk nem kötődik egy irányhoz, nem fűződik egy eszméhez, hanem mint új hajtás fakad tavaszunk fáján, mint új gondolat jelentkezik a szellemi világban és érvényesülést követel magában a társadalomban, mint új irányzat, mint új intézmény. Ennek az életerőnek, ennek a fakasztó, fejlesztő élethatalmasságnak megvan a maga ideje. Nem lehet siettetni, míg nem jött el az ő órája, de nem lehet visszatartani, ha ütött az órája; érvényesülést követel magának.

A gyermek, gyermek marad mindig s a vele való foglalkozás oly régi, mint maga az ember. Mégis a mai világnak, amelyet nem lehet arasszal, sem méterrel mérni, a legcsodálatosabb és legjellemzőbb emberi elváltozása az az új gyermektípus, amely ma a világba lép. Ez az új jövevény két jelleget mutat: Az egyik jelleg inkább a fény, a másik inkább a sötétség, árnyék. A fényt jellemzi a tartalmasabb, a komolyabb igény, a napsugárt fakasztó, az életnek komolyságát hangoztató tartalomutáni igény. A gyermek nem akar csak baba lenni, akivel játszani kelljen, nem akar bálvány lenni, akinek tömjénezni szokás, nem akar csak divatáru lenni, amellyel változik. Nem mi és nem a mi akaratunk, hanem az élet és ennek logikája, szükséglete állította be a modern világban a gyermeket egy új miliőbe, az élet fényének miliőjébe, amely új alapokon való elindítást és az elindítás eredményeképpen új jövőt alapoztat, épített a gyermekkel. Ezt észrevették néhány éve az egyes nemzetek is és ezért akarnak az új típusú gyermekből kizárólag nemzeti harcosot nevelni, aki nemcsak régi dicsőségtől ékes történelemből táplálkozik, hanem akinek egész egyénisége: lelke, szíve, gondolatai, szavai, cselekedetei, egész élete önállóan abban a szent valóságban, hogy népe jövője, boldogsága, jóléte, ereje rajta, benne nyugszik. Ezért vannak a balillák, ezért a Hitler ifjak, ezért az országgyűlést vezető ifjúság. Még az orosz szovjet is a gyermekben ismerte föl jövője biztosítását és a legdurvább módszerrel államosította a házasság szentségét és ezen keresztül a gyermeket.

A másik jelleg, amely a ma gyermeket jellemzi az árny. Árnyak lehet jellemezni, mert a ma gyermeke, a maga nagy hivatásával valamiképpen ellenkezésbe jut. Az életnek mai dűrva kenyérharcu durvulást visz és csempész bele kedélyvilágába. A mai szellemi életnek nagy nyilvánossága valamiképpen elneveli a gyermeket a régi erényektől, eredeti hivatásától. A gyermekkel foglalkozó túlzó nevelési rendszer sok félreértésen alapszik, amikor a gyermeki lelkületét félreismeri s időnek előtte felnőttest akar belőle csinálni. Nem csoda, ha sok szülő félti gyermekét attól, hogy időnapelött „kis öregg” váljék.

Krisztus szent gyermeksége minden idők gyönyörű példája. Igazolja, hogy csak több, mélyebb lelkiség által, több határozottabb lelki-tartalom által lehet a gyermeket odaemelni, hogy a mai modern világban is megálljon saját piedesztálján. „Engedjétek hozzám jönni a

gyermeket” nem új, de örök értékeiben ma sokkal csillogóbb, nemesebb, értékesebb valóság, mint valaha. A gyermekvédelem, mint törvény nem elég. A modern pedagógia, mint nevelési rendszer nem elég. A gyermekvédelem, mint eszme és mint irodalom sem elég; hanem szükségünk van rá mint „szellemre”, mint tevékeny lélek és emberszeretetre, mellyel mindenütt járunk-kelünk, mellyel a régi idők hiányait pótoljuk s az új idők fattyúhajtásait lenyesegetjük s a gyermeket fölkaroljuk és a törvény keretein, a gyermekvédelem intézmé-

nyein, az új pedagógia okszerű elvein túl, szeretet szellemében dolgozunk a gyermekért.

A fény jellegét, mint szellemet visszük, terjesztjük, ennek jótékony bacillusait másokba is beoltjuk, ezt gyakoroljuk mindenütt: templomban, családban, iskolában, műhelyben, irodában, az utcán s a libalegelőn.

A gyermekért dolgozó munkának és védelemnek ez a szelleme nálunk még nem közérzés, de már jelentkezik és tért foglal. Ennek a térfoglalásnak az érdekében rendezzük ideai katolikus nagygyűlésünket. Ha ez a nagygyűlés csak egy lépéssel is előbbre viszi ezt a térfoglalást, akkor ez nagy áldást fog jelenteni legdrágább kincsünkre: a gyermekre s egyszerű-mind bizonyítékul fog szolgálni arra, hogy körünkben is a régi erkölcsnek új motívumai, vagy legalább azoknak új észrevevései lendületet adnak az eszményi törekvéseknek s azoktól valamennyire mégis jobb lesz a világ.

Erős szavak — Örök szavak

Irta: Mécs László

Elsúgta őket egyszer Valaki
pár szürke senki, pár halász előtt
kétezer éve, minden alaki
dísz nélkül, minden szívet és velőt
elkábító frázis-büvészkedések
nélkül, szó-mámor, szépség-ópium
nélkül, csak úgy a földön, szónok-pódium
nélkül, gyorsírók, hanglemzre vésett
terjesztés, rádió, nagyhangú sajtó
nélkül, csak úgy meztláb, titok-hangtalan,
amint a Földnek sűg sugárt a Nap,
ha már kéken kinyílt a tavasz-ajtó
s a Föld-anya szeplőtlenül fogan,
úgy jöttek az elszűtött szavak.

Azóta élnek, szállnak, rajzanak.
Millió villám villant, leszaladt,
— de most is élnek, élnek e szavak;
millió orkán dörgött, elszaladt,
— de most is élnek, szállnak e szavak;
millió vers, könyv, lávás betű-tenger
perelt bánattal, sorssal, égi renddel,
a betű öl s kiég, mint a salak,
— de most is élnek az erős szavak,
szállnak, konok bűnöst ítélnék, ölnek,
mint jószágot rajzása bész böggölynek,
vagy boldogságos szívükét ítélnék
felolvasztván fagyát a lelki télnek.

Szép, fiatal vagy, felfújod magad,
mint szappangömböc, gögöcskéd dagad,
fuvalkodottan lengsz ég s föld között
s mert Napot, Holdat, tengert tükrözött
agyacsokád, szólsz: „Nap, Hold, tenger vagyok,
a Földön minden fényemtől ragyog,
lenézed embertársad, Istened,
— de szavak vágnak dobhártyád falába:
„Ha nem lesztek, mint ama kisdedek,
nem mentek be a mennyek országába!”
Pukkaszd szét gögöd bicokád belevágva
s harmatként hull a boldogság-virágra.

„Merre is menjek?” kérde. Labirint
az élet s végén csőd, halál-hir int.
Hamlet holdkórosan hebeg, hogy lenni
vagy nem lenni s tanácsa: egy nagy Semmi!
Faust meg ezer oldalon dadog
vagy seprűn száll, vagy betűt rág gyalog,
vagy ördöggel két-cirkuszt csinál,
— de úgy áll szíved fájdalmainál,
mint lant előtt mesében a számár
s talusi felcserként hetet-havat
hadargat. Ekkor jönnek a szavak,
suttogják: „En vagyok az Ut!”
S a lábod bűles lesz, célt már tudva tud
mint a patak, mely víg, mert hazafut.

Gyűlölni édes, kéjt adó a bosszú,
Isten ráér rontódat verni, hosszú
az élete, tiéd meg elrohan,
agyadban gyorsan ártó terv fogan,

— de szavak szállnak mint tűz-darazsak:

„Aki felebarátját gyűlöli,
az gyilkos, mert jószágát megöli!”
Beléd szúrják az égő paraszat,
hessegeted őket cigánnyal, borral,
mégis kigyulsz sok tűz-terhelt latorral,
mögöttetek háborúk, forradalmak,
világrontás, vér, könny fut, mint a tenger,
oltárt, szívet zúz szét a hullám-tenger.
— De gyilkold meg a gyűlölet-hatalmat
magadban s csend lesz. Szeret Isten, ember.

Szeretni jó. Nem nézed, felesége
e másnak? Tetszik. Tetszel. Ezzel vége.
„Testem szabad. Akaratom szabad.”
Mondod. De rád pirítanak a szavak:
„Ne lopj! Ne bántsd a másét. Nem szabad!”
Kijézanulsz. Fut a vérilázító
vagy látod, hogy a kristályházikó,
amelyre rá van írva, hogy Család,
szakadék szélén áll, titkába lát
szemeid: gyerek-szívek mint tulipánok
csókolják az átlátszó hó falát.
Csak egy lépést tett volna még az álnok
vagy és legördült volna a gödörbe
a kristályház több szívet összetörve.

A gazdagság hajóján gályarab
vagy, a nyomor-lánc csontodig harap,
szegénység-szalmás vackod szennyes öl,
— a gazdagság hajóján zene szól,
kik láncod törlik: a dicsők, nagyok
mulatnak rajtuk szépség, rang ragyog,
nekik terem gyöngyöt az óceán,
zenét a művész, táncot a cigány,
nekik teremnek az erdők vadat,
a béke bajt és hírt a háború
arcod felhőznéd már gyilkos ború
s ekkor szivedbe szállnak a szavak
„Könnyebb átmenni tűfokán tevének,
mint mennybejutni gazdagnak, kevélynek!”
Ítélet várja őket: ott pokollal,
Itten csömörrel, lelki vitriollal.
És sült galambként vigasz száll a szádba.
szólván: „Boldogok a lelki szegények,
mivel ők a mennyeknek országa.”

A világ vége csak üzengetett
eddig, de egyszer megjelen neked
s kioltogatja mind a fényeket:
remény-csillagjaid lehullanak,
lehull a Holdad és lehull a Nap,
a halál-árvíz jön, mindent befolyva,
fekete örvény visz fekete bálba
zuhansz mélán, vagy átkot kiabálva,
kapaszkodnál egy élet-szalmaszálba
s Stalin minden beszéde mint a polyva
— és ekkor jönnek az erős szavak,
mint foszfor-csónak világítanak
„En vagyok a Feltámadás, az Élet
Kapaszkodj rám és így indulj az Éjnek!”

Régi órák, melyek új idők perceit mutatják

Szobám falán ingaóra,
nem is tudom, már mióta
áll az inga?
Súlya mult időkbe mélyed
s néma, mint a szenvedélyek
napjainkba.
Asztalomon másik óra,
pontosan jár, mutatója
egyre forog, —
mutat reggelt, mutat estet,
s mennyi percet, órát vesztek
míg mellette robotolok.

— Hány óra, kérlek?

Bizony ma már egyre kevesebben kérdezték ezt egymástól az emberek, hiszen legtöbb férfinak ott van a zsebében az órája s a nők karóra nélkül már el se képzelhetők. És ezek az apró időmutatók pontosan jelzik az órát, a percet, amely könnyörtelen fürgeséggel repül el felettünk. Az órákat vissza lehet igazítani, de ezzel sem hozhatók vissza az elmúlt órák és elmulasztott perceik.

Az óra többszáz éves történetében talán még soha se játszott olyan nagy szerepet a pontos idő, mint napjainkban, amikor ezer meg ezer ember fi-

gyeli a rádiót, hogy meghallgassa Mussolini, Hitler, Chamberlain, Daladier és a többi nagy államférfi beszédjeit, — melyektől a világbéke sorsának hovatfordulását remélik. És a rádiók pontosan tudják, hogy amikor nálunk déli 1 óra van, Budapesten, Bécsben, Berlinben csak 11, Párizsban és Londonban 10, míg Moszkvában már déli egyet jeleznek a toronyórák.

Nem volt azonban mindig így: mert volt idő, amikor az órák csak szobadiszűzül szolgáltak s az asztalomon álló szép alabástrom oszlopos órát is csak azért húzták fel százötven év előtt, hogy szép, csengő hangját hallhassák s ketyegése életet vigyen a csendes szobákba. S hogy jelezze: a szakácsné pontosan találja-e a vacsorát?

Nagyon régen volt ez már. Szinte regébe illő ez az idő. Az órához kötött modern, dolgozó ember szemében szinte lehetetlenségnek is látszik az, hogy egykor még óra sem volt, ami figyelmeztetett volna az idő múlására s csak a nap fénye jelezte a hajnalt, delet és estét... A homokórákon sok porszem pergett le, míg megszületett az első igazi óra s még több perc hullt a semmibe, amíg végül a zseborát is megkonstruálta egy nürnbergi lakatos: Henlein Péter, aki a XV. század végén és a XVI. század elején fúrta, faragta a zseborák kerekeit.

Az első toronyórák

Az idő mérésére szolgáló napórát már az ókorban is ismerték, sőt, néhány fennmaradt emlék azt bizonyítja, hogy a régi rómaiak a zsebben hordozható napórán is mérték az időt. Ilyen emlékeket őriznek a nápolyi múzeumban is. A nap- és homokóra még a XVI. században sem ment ki a divatból.

Az első kerek órát 1300 körül készítették és a XV. századig csak városházák és templomok tornyaiban alkalmazták.

1530 körül még zenélő toronyórákat is készítettek, amelyek számlapján egész kalendárium volt: az órák számán kívül a hónapok, a napok, hetek, sőt a csillagok, a Nap és a Hold állása is. Ezekből az időkben fennmaradt emlékek közül híresek a nürnbergi toronyórák, a XIV—XV. században épült nagyszabású óratornyok, a londoni westminsteri apátság templomának toronyórája és a prágai Szt. Vencel székesegyház toronyórája.

Az óra bevonul az otthonba.

A XV. században lett az otthonok nélkülözhetetlen berendezési tárgya az óra. Ebből az időből kevés emlék maradt fenn. De hát akkoriban még

nem volt az időnek olyan nagy értéke, mint ma. Az első ingaórát 1656-ban Chr. Huggens készítette, nagy, úgynevezett „lábás óra” volt ez, ebből fejlődött ki a század végén széltében elterjedt barokkos szekrényóra, amelyet még ma is sok régi családnál találni.

XIV. Lajos udvarában készült a legpompásabb ingaóra, ezt Ch. A. Boullé készítette, ébenfából volt a szekrénye, teknősbékaberakással és ezüstveretekkel.

A XVIII. században hatalmas lendülettel fejlődött az óraművészet, technikailag is, művészileg is. Ebből a korból számtalan gyönyörű óra maradt fenn s ismertem gyűjtőket, akik szenvedélyesen halmozták fel lakásaikban a legkülönbözőbb órákat s boldogok voltak, ha egy órákülönlegességhez juthattak.

A zseborát

hamarabb találták fel, mint a szobákba való órákat. Allítólag 1511-ben készítette az első, nyakban hordható zseborát Peter Henlein nürnbergi mester. Ovális láncon, nyakban függő óratípus volt ez („nürnbergi tojásnak” hívták), amelynek leg-

szébb példája Báthory András bíbornok († 1599) címeres órája, amely a budapesti Nemzeti Múzeumban látható. Ez az óra aranyozott, áttört réz-tokban van és nagyon szép művészi emlék.

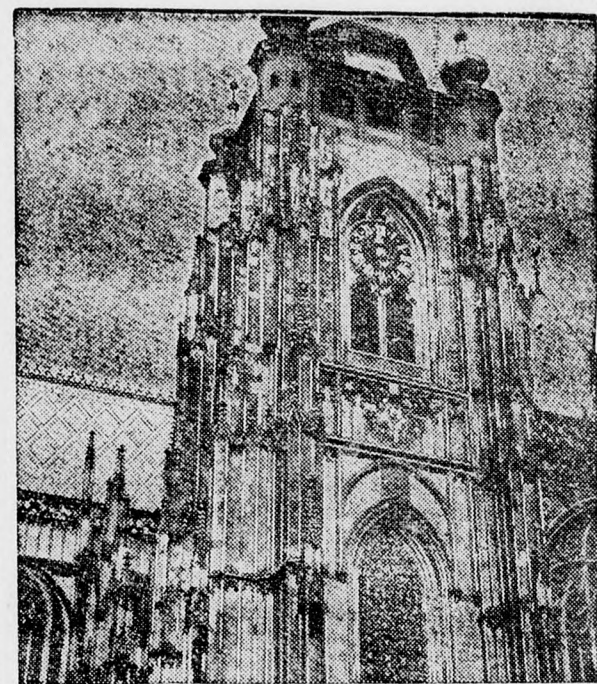
A reneszánsz kora általában kedvelte ezt az óratípust, gazdag díszítésű tokot készítettek az órákhoz s mindegyik egy-egy iparművészeti remekműnek számít. Később az aranyozást felváltotta a zománc, majd az óra alakja is gömbölyűre változott. A barokk-korban a pompaszeretet érvényesült az órákon is, ebből az időből inkább az angol készítményű órák szépek.

A zseborák az idők folyamán egyre laposabbak és egyszerűbbek lettek. Az ékkövekkel díszített órákat csak luxuscélokra, vagy megrendelésre készítették s a múlt században már divatba jött az acél zseborák is, sima fedőlappal.

A biedermeier idején jött divatba a tájképekbe kombinált zenélő falióra, ódon házak félhomályos szalonjaiban ma is találni ilyeneket. Ma már a zenélőórák helyett szívesebben helyezik el a szobákban az — ébresztő órákat, s az óráspár anynyira fejlődött, hogy zseborákban is könnyűszerrel alkalmazzák a berregő, ébresztő szerkezetet.

Kevés időnk van ma aludni és sok a tenni-való. Hozzá van kötve az ember az időhöz, — talán ezért is találták fel a csuklóra erősíthető karórákat.

Pár száz év előtt még igen nagy luxus volt egy óra birtoklása. Ma már mindenkinek van órája, de viszont egyre többen vannak, akiknek — nincs idejük. (H. Ó.)

A prágai Hradsinben levő Szent Vítus Dóm, melyet 1344-ben IV. Károly kezdett építeni, s 1385-ig sem készült el teljesen, sőt egyik tornya még ma sem épült fel. A gótikus építészeti remeke. A toronyban levő óra évszázadok óta hirdeti az idők mulását

Kérdőjelek

Írta: Peterdy Sándor

Margit az ablaknál állt és kinézett az utcára. Édesanyja az özvegy Bártfayné, titokban figyelte leányát. Valami hamiskás gondolat settenkedhetett fejében, mert arcán mint ezüstös fátyol, széles, megértő mosoly terült el.

— Elment Torday? — kérdezte közönyösen mutatkozó hangon.

— Igen, felelte hirtelen, mint tetten ért gyerekek, Margit — elment.

Az ajtó felé sietett.

— Rendbe szedem a szobáját. Ámbár Torday annyira vigyáz mindenre. Szinte kitakarítja a lakást, mielőtt távozik.

— Nagyon derék fiatalember.

— Igen — visszhangozta Margit —, derék, jó ember.

Azzal eltűnt az előtérből nyíló kis szobában, amelynek hónapok óta Torday volt a lakója.

Margit szorgosan sürgött-forgott a szobában. Nagy gonddal tisztogatta, tologatta a bútorokat, rendezte a kis könyvtárt, törölgette a képeket. Simogató gyengédséggel rakosgatta az íróasztalon levő apróságokat, mintha csak azt akarta volna, hogy valaki észrevegye: milyen figyelemmel, szeretettel foglalkozik az ő dolgaival. Azután lopva körülnézett, a falról levette az egyik képet. Fiatal emberek csoportja volt. Akkor álltak a fényképezőgép elé, amikor megkapták az oklevelet és azt hitték, hogy most már megvan a kulcs, amely ki-

nyitja a boldogulás, az érvényesülés kapuját. Ez a büszke önérték, a bizakodás látszott az elégedett arcokon.

A leány az ablakhoz lépett és hosszasan vizsgálta a fiatalembereket. Különösen az egyiket. Egyszerre csak összereszent. A szíve dobbant meg, vagy pedig valamelyik bútor reccsent, gyorsan visszahelyezte a képet a falra.

Amint munkája közben az íróasztalon fekvő írásokat rendezte, egy ív fehér papír került a kezébe. A többi közé akarta tenni, de néhány szó szinte rákiáltott, hogy magára vonja figyelmét. Torday írása volt. Elolvasta. Számoszlopok sorakoztak egymás alá, egymás mellé. Legfelül ez állt: Bevétel. Mellette az összeg: 3600. Semmi egyéb. Szemben, a másik oldalon egymás alá írva: lakás, élelem, háztartás, ruharészlet, fűtés, világítás, szórakozás. Azután vonás és a szó: Végösszeg. Mellette: 5000 lei.

Ez a költségvetés nem tetszhetett Tordaynak, mert áthúzta és egy újabb összeállítással próbálta megközelíteni a bevétel rovatát. Ennél a „javított” egyenlegnél azonban a költségvetés kiadási oldalán már hiányzott két tétel: a ruharészlet és a szórakozás. De még így is nagy hiány mutatkozott. A végösszeg után három hatalmas kérdőjel következett. Három önmarcangoló felkiáltás: Hol veszem a bevételt és a kiadás közötti különbözetet? Lehet ebből megélni? Élet ez?

Margit, aki égő arccal, csillogó szemekkel meredt a papírlapra, szinte hallotta, amikor Torday viaskodott ezekkel a kegyetlen kérdésekkel. De most már biztosan tudta, amit eddig is sejtett. Micsoda szenvedélyes, vérpiros vallomás

volt ez a két számoszlop. Az ív papíroson széles körök, vékony, vastag vonalak, szapora pontok mutatták a viaskodó lélek, a töprengő gondolatok bukdaosolását. Hogy küzködik, hogy vergődik, mint gyöttri magát esténként Torday, hogy törekedik felépíteni az álomvilág szép várát — és soha nem szólt semmit. Nem mer. A kérdőjelek nem engedték, hogy elárulja az érzéseit.

Margit sokáig elgondolkozva nézett maga elé. Valamit forgatott fejében. Azután elkacagta magát, nagyot ugrott és most már dalolva takarított tovább.

Napok multak, semmi sem változott. Margit mindennap felkutatta a papírlapot, de azon minden a régiben maradt. A három kérdőjel állandóan ridegen, gunyosan meredt reá.

Torday esténként néha bekopogtatott hozzájuk, egy csésze tea mellett elbeszélgettek egy ideig, azután elkészönt és visszament szobájába. Bártfayné ugyan gyengéd tapintattal gyakran talált dolgot a konyhában és a fiatalokat magukra hagyta, ámde hiába hallgatódzott. És hiába nyitott be hirtelen. A fiatalok egymástól távol ültek és közömbös dolgokról beszélgettek.

— Én nem értem ezt a Tordayt! — dörmögte elégedetlenül Bártfayné. — Te, Margit! Csakugyan nem vallott még szerelmet?

— Nem, mama.

— Pedig majd elnyel a szemével és a feje bubjág szerelmes beléd. Nem értem.

Margit a kérdőjelekre gondolt és csak magában mondotta: én értem.

Egyik nap Margitra meglepetés várt. Ahogy

Ahol a lelkek is százszoros gyümölcsöt hoznak

Irta: P. Lukács Mansvét

Négyezer voltam Jugoszláviában, ahol most sorsdöntő események folynak. Egymással farkasszemet néző milliók békülnek össze, fognak testvéri jobbot. Utannak célja: hitfeleink hitbéli tanítása, erősítése és vigasztalása. Kibékítse önmagukkal és az éggel. Világosabban: szent missziót tartottam. Szíveket gyógyítottam, lelkeket mentettem az ég, az örökboldogság számára. Életet, több életet adtam annak segítségével, kegyelmével. Aki azt mondja önmagáról: Én vagyok az út, igazság és az élet. Utat mutattam és pedig soha nem sejtett eredménnyel.

A falvaknak és városoknak, ahol megfordultam, diadalünnep volt az a nyolc-tíz nap, amit közöttük töltöttem. A lélekiszta, a szívnyemesítés, a jellemedzés és szépülés, az Istennel és egymással való szent megbékülés diadalünnep. Csak Isten a megmondhatója, hogy hány lélek született újjá, hány kétkedő erősödött meg hitében, hány tévelygő talált rá a helyes útra és mennyi családba tért vissza a kergetett boldogság és hány öklébszorult kéz kulcsolódott szent imádságba. A búcsúzásnál még a megkövesedett szívek is ellágyultak, a könnyet nem ismerő szemek is könnyelábadtak. Hogy a gyermekekről és a gyöngébb nemről is szóljak, nem egy vihartól tépett, kemény munkától edzett férfi hangosan felzokogott. Számomra a szenvedések-szenvedése volt megválnom tőlük. De a kötelesség-hivatásom — továbbszólitott. Hisz vártak, epedve vártak a többi ezrek, tízezrek. Főképp azok, akiknél már többször megfordultam és akik legszebb és legdrágább emlékeik között őrizték a hat vagy nyolc év előtti szent missziót.

Hányszor jutott eszembe: Istenem, mily hálás tud lenni ez a nép. Azt a kevés munkát, mit Isten kegyelme végez közöttük és bennük, mennyire meg tudja becsülni. Mennyire tudja értékelni azt, aki dolgozik érte. Aki az Ég örömet, a szív nyugalomát és békéjét, a lélek derűjét viszi közéje. Aki mint Isten hírnöke egy szebb, egy jobb világról beszél; egy szebb, egy jobb világ kapuját nyitogatja előtte. Mennyire hálás ezért a népért dolgozni, ezzel a néppel törődni, ennek a népek hóna alá nyúlni. És... és ezt a népet édestestvéreként kezelni. Nem egyszer szerettem volna Mózes lelkével, Áron lángszavával, a próféták tüzeivel, az apostolok hatalmával rendelkezni, hogy szent tüzeket gyújtsak. De nem állt hatalmamban. Ehelyett biztosítottam őket soha nem lankadó szeretetemről. Megígérttem, hogy addig is, míg ismét felkereshetem, a lelkek felét hagyom közöttük. Ők is meg-

ígérték, hogy szeretettel, melegséggel gyámolítják egymást.

Azok a tapasztalatok, melyeket jugoszláviai véreim között szereztem, életem napsugaras emlékei közé tartoznak mindig. Valahányszor itt élő enyéimnek botlásai, vadkinövésai gyászba vonják lelkem derűs egét, — megsebzik velük és értük dobogó szívemet, előszedegetem és a borongó felhők futva menekülnek, a seb sajjása csitul, elszelidül. Ó, mert ennyi nemes erő, szépség és jószág aranyozza be lelküket, mintha Ádám ősapánk nem is vétkezett volna bennük. Annyi elszántság és hősiesség, ennyi türelem és áldozatkészség mosolyog ki életükből, mintha nem a rádió és repülőgép világában, hanem a katakombák megszentelt korában élnek.

Férfivilága csodálatos. Szilárd jellemű, gerinces. Egész katolikus. Nemcsak szavalni, hangoskodni, de áldozatot hozni is tud. Amikor Egyháztól esik szó, mélyen belenyúl a zsebébe. Nem ritka eset, hogy a kirótt egyházi adót megduplázza, sőt megtriplázza. Meg nem történhetik, hogy a vasárnapi szentmishallgatást ellustálkodja. Ezt oly természetesen tartja, mint a levegőt és a napsugarat. Néha — tanyai helyeken — 8—10 km-t gyalogol, de ott van az Isten házában, hogy hálát rebejjen egy hét fáradalmiért, küzdelmeiért és erőt, segítséget esdjen a következő hat napra. Papját rajongó szeretettel szereti. Őt tekintti Istenadta legtermészetesebb vezetőjének. Szava, tanácsa szent előtte. Nem bérésnek, hanem pástornak nézi. Tudja, hogy azok az igazi ellenségei, akik ellene igaztadják, mert ismeri az Irás szavait: „megverem a pástort

A lelkiélet alakításának mindenki számára aktuális problémáját dolgozta fel:

P. Wimmer Anzelm O. S. M.

Az élet teljessége

című könyvében. A könyv a modern, intelligens embernek íródott; neki mutatja be az élet célját, a lelki tökéletesedésnek lépéseit, általában a vallásosság boldogító voltát. Okai meggyőzőek, stílusa választékos.

Ára kartonkötésben 80 lei.

és szétszéd a nyáj." Istent nem káromolva, hanem áldva emlegeti. Nem rettegve, hanem szeretve tiszteli. Tiszteli és szereti törvényeiben, parancsaiban, Egyházában. A hit nála nem elmélet, hanem gyakorlat. A templom valóban otthon az ő számára. Gyakran felkeresi és otthon van. Nem hangos. Keveset beszél, de sokat tesz. Mindég következetes.

Fiatalsága páratlan. Alázatos, galambszelid. Istenfélő, imádságos lelkű. Nemcsak izmai feszülnek, nemcsak a nyers erő tombol benne, nemcsak az élet tavaszának szépsége és bája, bimbózó ereje és kacagó életnyílása mosolyog benne, hanem a jellem, a lélek gyönyörű ígérete is. Túltengő erőt, mely a fiatalág velejárója, nem verekedésben, törésben, zúzásban, rombolásban, bicskázásban, hanem építőmunkában, önmegfékezésben, önnevelésben, jellemedzésben, szívnyemesítésben éli ki. Virtuskodó természetét megkereszteli. Virtuskodik is, de a szépségben, a jóban, a nemesben. Ajkát nem káromkodás rúttja, hanem imádság szenteli meg. Kezében nem testvérvért ontó, testvéreletet kioltó bicska, hanem olvasó díszleveg.

Vasár- és ünnepnap nem a kocsmá, hanem a templom lakója. Órákosszat térdel ennek hideg, megszentelt kövezetén Krisztussal beszélgetve, vagy rózsafüzért morzsolva. Addig nem megy korzóni, táncba, bálba, míg a délutáni istentiszteleten részt nem vesz. Az oltárasztalnál is gyakori vendég. Éhezi és szomjúhozza az élő Krisztust.

Jól tudja, hogy nincs élet az élet kenyere nélkül. Nincs tiszta, szeplőtlen fiatalág a szűkeket nevelő bor nélkül. Nincs erős akarat, fehér jellem Krisztus nélkül. Nincs szép és boldog jövő az Ő szent kegyelme nélkül. Ott is piroslik ajkán és arcán Krisztus szent vére. Ott feszül izmaiban, ott dobog szívében az Ő ereje. Ott világozkodik tetteiben az Ő alázata és szelidsége. Meg is látszik rajta az oltár szeretete. Az oltár Urának melasztja, kegyelme.

Soraiban nincsenek sárbaipott liliumok és Kain-bélyeggel megjelölt bujdosók. Nincsenek fiatal-vének. Lelki és szellemi rokkantak. Nincsenek dőrütötte, hidegesípte hervadó bimbói az embertavasznak. Szemében ég, lobog, lángol a lélek ereje, szépsége, fiatalága. Arcának üdesége, testének rugalmassága és nyilegyenessége, hangjának kacagó csengése, kedélyének napsugaras derűje külső egészségről beszél. Ha visszagondolok erre a fiatalágra, ujjongó örömmel állapítom meg: A jugoszláviai magyar jövőt nem kell féltetni.

Még csak ennyit. Jugoszláviai véreinknek Istent szomjúhozó nagysága könnyekig meghatott. Esőben, sárban, vízben, hóban sok-sok kilométerrel jöttek a templomba, hogy ott megpihenjenek, felüdüljenek a szent misszió áldásaival telítkezzenek. Jöttek, hogy kisíriák hátukat, elzokogják tenger csalódásukat. Órákosszat vártak a gyónatószelek előtt, hogy elrontott életüket rendbehozzák. Egész délelőttökön át éheztek-szomjúhoztak, csak hogy többször is megízleljék, hogy mily jó, mily édes az Ur.

— szokás szerint — Torday költségvetését felkuttatta, felsikoltott. A bevétel rovata megnyult. Még egy tétel került a 3600 lei alá. Mellékereset! — ujjongott le a papírról és mellette hívalkodva ez a szám: 900 lei. És milyen önelégülten hüszkélkedett a végösszeg 4500 leije. De még mindig két kérdőjel éktelenkedett a számtani művelet alatt.

Ezen az estén Bárfayné egy kis oldaltámadást intézett Torday ellen.

— Nos, hogy van megelégedve az új állással? — kérdezte.

— Nagyon! — ragyogott fel Torday arca. Kevés dolgom van, nem is kell mindennap az irodába mennem.

— Nagyszerű! — bölongatott a mama. No, most már majd meg is nőszülhet.

— Ugyan! — tiltakozott zavartan Torday. Nem venném a lelkekre, hogy valakit magammal rántsak a nyomorba, a talán évekig tartó lemondásokkal teli küzdelmekbe.

Elhallgatott. Látszott rajta, hogy a reánehedző gondolatok szinte benyomják a kishitűség, a reménytelenség sötét iszapjába.

Bárfayné szólalt meg.

— Hát azt tudja-e, hogy Margitkának is van állása? Nem akartam, de addig könyörgött, míg megengedtem. 1500 leit kap.

— Hiszen ez pompás. Margitka kereső nő lett.

— Egyik rokonomnál dolgozik. De már déli egy órakor végez és hazajöhet. Nem nagyszerű ez?

Milyen gazdag lett Margitka! — évődött Torday.

— Gazdag nem, de nem megvetendő dolog, — komolykodott Bárfayné.

Akkor éjjel! Tordaynál sokáig égett a vilány. Margitka sem tudott aludni. Agyában ült és a szomszédos szoba felé figyelt. Vajjon mit csinálhat most Torday? Szinte látta, hogy mint ül az íróasztal mellett, előtte a rejtegetett költségvetés, kezében ceruza, amellyel jegyez, javít, újra ír, ismét töröl. Vajjon mi lesz a kérdőjelekkel?

Másnap alig várta, hogy Torday kitegye a lábát és már sietett át a másik szobába. Nem törődött sem a butorokkal, sem a könyvekkel, sem a takarítással, türelmetlenül kereste a fiatalember feljegyzéseit. Biztosra vette, hogy valami újat fog rajta találni. Alig tudott ráakadni. Egy nagy borítékban bujt meg a könyvek alatt. Egy pillanat alatt átfutotta. Igen. A bevétel oldalán ott szerepelt az ő 1500 leije is, de mellette két megnyult felkiáltó és egy kérdőjel. Margitka megértette. Torday lázadózott a gondolatra, hogy felesége hivatalba járjon, hogy otthonát magára hagyja. Pedig még így is több a kiadás, mint a bevétel. A költségvetés végéről a kérdőjelek még mindig nem tűntek el, kárörvendve ott gonoszkodtak.

A leány teljesen reménytelennek látta a helyzetet. Búcsút kell vennie a tervtől, amelynek szálaít oly boldogan, annyi hittel szövögette. Erre a gondolatra a fájdalom annyira megrohanta, hogy sirva borult az asztalra. A zokogásra felfigyelt Bárfayné és sietve jött be hozzá.

— Az ég szerelmére, Margitkám, mi történt? — kérdezte ijedten.

A leány szótlánul odanyújtotta Torday feljegyzéseit.

— Látod, mama, itt a tükör, amelyben mindent megláthatasz és amelyből megismerheted Tordayt. Szeret engem, mindig azzal a gondolattal foglalkozik, hogy elvegyen, de nem mer feleségül kérni, mert attól tart, hogy nem tud eltartani. Láthatod mennyire töpreng, küzködik, de nem talál megoldást.

— Mutasd csak azt az irka-firkát.

Bárfayné belenezett az írásba, szaporákat hümmögött, nagyokat biccentgetett, azután hosszasan felnézett a mennyezetre, mintha onnan akarna valamit leolvasni, majd hirtelen felkapott egy ceruzát, leült az asztalhoz, leterítette maga elé a költségvetést.

— Mama, az Istenért, mit csinálsz? — rémüldözött Margit.

— Csak ne avatkozz a dolgaimba! Már torkig vagyok veletek! Rendet csinállok.

Egy erőlyes mozdulattal kitörölte a felkiáltójelet Margitka keresete mellől, a bevételhez jó vastag számokkal odairta: Mamától havonként 1500 lei. Azután két határozott vonással kihúzta a kérdőjeleket.

— Így ni! És most gyere...

— De mama...

— Csak semmi, de mama! Hagyd a papírt az asztalon. Lásd meg mindjárt, ahogy a szobába lép.

— A föld alá süllyedek szégyenemben.

— Majd kiemelünk. Vagy megszökik innen Torday, de még ma, — vagy pedig megkéri a kezdet. Punktum.

Torday nem szokott meg...

Szövetkezeti élet az iskolákban

Egyetlen ember is indíthat új utak felé irányuló építő munkát, — ha szívvel, lélekkel végzi a kötelességét

Kézdivásárhely. Saját tud. Az erdélyi magyarság életrealitási próbájának egyik szép fejezete lesz a szövetkezeti tömörülés. Most, hogy látszólag már túl vagyunk a kezdeti nehézségeken, megállapíthatjuk, hogy egy kicsit nehezen indult ez a munka. Hosszú esztendőket teltek el, amíg néhány törhetetlen akarátú ember került vidékenként az élre s ezeknek az embereknek ismét hosszú éveket kellett küzdeni, amíg maguk köré tudták vonzani a szövetkezők kisebb, nagyobb csoportját.

A baj gyökere az volt, hogy a háború előtt is, de főképpen a világháború alatt, nagyon sok helyen visszaéltek a szövetkezeti gondolattal. Önző, vagy hozzá nem értő emberek ragadták magukhoz a szövetkezeti szervezést, vezetés munkáját és majdnem minden vidéken egy-egy szomorú emléket hagytak maguk után azáltal, hogy a szó teljes értelmében elgazdálkodták a szövetkezők üzletrészeit.

Ilyen szomorú tapasztalatok után nem lehet esodálkozni azon, hogy magunkramaradásunk kezdeti idejében nem nagyon rokonszenvezett népünk az új szövetkezeti szervezkedéssel s az se lehet bűn, hogy a szövetkezeti szervezkedés megindítására nem nagyon akadt vállalkozó, mert nem akarta magát már eleve kitenni annak a gyanúnak, hogy a szövetkezéssel át saját gyarapodását szeretné elősegíteni.

A megfeszített létfenntartási munkában lassan telő évek azonban fátyolt húztak erre a szomorú emlékre is. Az egyedül nehezen küzdő emberek újból szívesen összeálltak volna közösségekbe, de nem nagyon akadt irányító, beszerző, vezető erő s bár elvitathatatlan, hogy nagyon sok intellektuel húzódtott kényszerből falura, mégis többnyire a tanító, a kántor, vagy a jobb gazdálkodó emberek közül kapott új vezetőket az új rügybepattant szövetkezeti gondolat.

Az első kísérletek.

Hála egyházi iskolai főhatóságainknak, hogy meglátták a szövetkezeti élet fennfent vázolt bajait s hála legfőképpen azért, hogy nemcsak meglátták, hanem segíteni is igyekeztek rajta.

Hozzáértő, önzetlen új munkaerőket kell adni a falvaknak. — gondolhatták azok, akik jó lélekkel szemlélték a vajdó munkát — és ezelőtt, négy esztendővel megkezdtek a kísérletet a gazdasági iskolákban.

A segítséget, ehhez az első lépéshez, a *Hangya* adta. Volt egy fiatal, de a szövetkezeti szervezés terén külföldi tanulmányokkal, tapasztalatokkal rendelkező tisztviselője: *dr. Nagy Zoltán* s reá bízta a gazdasági iskolák szövetkezeti megszervezését.

Dr. Nagy Zoltán pedig szívvel, lélekkel vállalkozott erre a munkára. Elvégezvén a központ által ugyancsak reá bízott egyik ellenőri munkát — napokon, heteken át vizsgálva, ellenőrizve a falusi szövetkezeti boltok működését — havonként ki-kiszakított egy-egy napot, egy-egy délutánt és nagy szerénnyen bekopogtatva a gazdasági iskolákhoz, meggyőző, világos és mindenre kiterjedő, gondos előadásokon ismertette a növendékekkel a szövetkezeti életet, a munkát, mely reájuk odahaza vár, s hogy a növendékek tökéletesen áttekinthessék a dolgot, megnyitotta nekik az iskolai szövetkezeti boltokat.

Szövetkezeti bolt, a kiselejtezett szekrényben

Az egész úgy kezdődött, mint egy játék. A fiúk, ezek a minden szép és jó iránt fogékony székely legénykék örömmel hallgatták az előadásokat s még jobban örvendtek neki, amikor a szövetkezeti tanár úr kiválogatott közülük néhányat s azt mondta:

— Te vagy az elnök... Te leszel az ügyvezető, te a könyvelő, a másik a pénztáros... Na, egy ügyes üzletvezető is kellene, aki szeret árulni, kereskedni...

Egyszerre tíz is nyújtja a kezét s nagy gond és hozzáértés kell, amíg szemre a legmegfelelőbb kikerül a vállalkozók sokaságából.

És menten megindult a munka. Az elnök úr, az elébe helyezett papírról megnyitót mond, a tagok egyhangú lelkesedéssel csatlakoznak s az épület egyik sarkából felkajtatva egy kiselejtezett szekrényt, még azon a napon megnyitották a boltot,

melynek egy hét múlva már csinos kis árukészlete volt.

Boldogság nézni azután ezt a fejlődő életet. A „boltos úr” olyan figyelmes, előzékeny a kiszolgálásnál, mintha valami nagy vegyeskereskedés pultja mögött árulna. Az „elnök úr” komoly tekintéllyel végzi időnkénti vizsgálatait, az „ügyvezető úr” a „felügyelő és ellenőr urakkal” bankra kiterjedő pontossággal vezeti a könyvelést, ellenőrzi a „pénztáros urat” és számon tartja a leltárt.

— Méltóztatik parancsolni? Kérem én ezt az árut jobban ajánlom... Megbízható, jó minőség... Szabad becsomagolni?

Igy, ilyen hangnemben folyik a szünetközi forgalom, melynek azonban még derűsebb jelenete is van, amikor az első éves urak nagyon rákapnak a karamellára.

— Sajnos, kifogyott a Stolwerck kérem — mondja a boltos.

— De nekem olyant ne mondjon; hiszen látom, hogy félig van a skatulya — lázadzik a vevő s úgy szorongatja a két lejest a kezében, hogy az izzadság kigyöngyözik a homlokán, de a boltos hajthatatlan marad s nem szolgálja ki.

— Miért nem ad nekem? Ez bolt, ahol az embert nem szolgálják ki a pénzéért? Majd szölok a tanár úrnak, hagyja csak el...

A boltos azonban nem jön zavarba, hanem a szekrényből előszedve egy könyvecskét, most már komoly formában iskoláza kezdő a makacs vevőt.

— Nézze kérem... üzleti könyveim alapján megállapítom, hogy maga nem vásárol takarékosan. Tegnap tíz leit, tegnapelőtt 8 leit, azelőtt 5

leit, ma már 6 leit költött karamellára — hát ez így nem mehet, mit szól az édesapja, mikor elszármoltatja a pénzzel? Menjen szépen s naponta egy-két leinél többet ne költjön nyalánságra...

Saját ház...

Igy indult, gyarapodott, fejlődött a kicsi szövetkezet, melynek a most zárult üzletéve örömműnnep volt. A becsületes munka meghozta a gyümölcsét. Ahogy *dr. Nagy Zoltán* tanár úr mondta: A szövetkezet a bérelt helyiségből átköltözködhetett saját helyiségébe.

A rozoga szekrényről levették a címtáblát s vadonatúj, szépen festett, tágas és nagyszerűen polcosított szekrénybe költözködtek át, melyet most már büszkén a sajátjuknak mondhatnak, mivel a tisztességes nyereségből vették.

Az új saját házában pedig roskadoznak a polcok az áru alatt. Ez is saját.

— Tanulás nincs, kihitelezés nincs, de az árukészlet több ezer leivel emelkedett, jelenti büszkén az elnök, aki mellett, mint fiatal előőrök általnak jelentéseikkel a többi tisztviselő, akik tökéletesen tisztában vannak már a szövetkezeti ügykezeléssel, sőt az erre vonatkozó törvényeket is ismerik.

Új szellem, új lendület a — közért.

Örömmel és meglepéssel állapítjuk meg, hogy ezek az első, kísérleti állomások jól beváltak s örömmel közölve a látottakat, boldogan vettük tudomásul azt is, hogy az egyházi főhatóságok most már a többi iskolába is bevezették ezt a rendszert, melyet ha ott is hasonló szakértelemmel és szeretettel vezetnek, nemcsak a kezdeti nehézségeket tudják sikeresen leküzdeni falusi szövetkezeteink, hanem megvalósíthatókká válnak azok az elgondolások is, hogy a beszerzésen, fogyasztáson túl, végre az értékesítés is mindenütt szövetkezeti alapon lesz megszervezve s az a kisgazda, aki eddig többnyire a közvetítő kereskedők kényérekedvére volt bízva, ezután nem kell osztozson nehézmunkával szerzett keresetén.

Az eddigi, áldozatos lelkű tanítók, kántorok, gazdák mellé új segítőtársak növekednek, új életlendület és új közösségi szellem árad a becsületes munkával és megfelelő felkészültséggel vezetett szövetkezeteken át.

Földi István,

ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

A szatmári és nagyváradi egyházmegyék kebelében működő Actio Catolica és Mária-kongregációk, Megyéspástorunk védnöksége alatt az idei **pünkösdi** ünnepére zarándoklatot rendeznek az Örök városba, hogy az új Szentatya áldásában részesüljenek.

A zarándoklatra szeretettel meghívják Erdély összes katolikusait!

Indulás Nagyváradról: május 23-án d.e.

visszaérkezés: június 2-án reggel

A zarándokok Firenzében 1 napot, Rómában 4 napot, Velencében 1 nappal töltenek
Utirány: Budapest, Ljubjana, Velence, Firenze, Róma

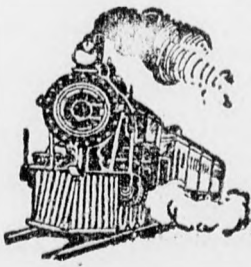
Részvételi díj személyenként 4950 lei

Ezen összegben bentfoglaltatik:

1. A teljes vasuti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vízumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elszállásolás Firenzében és Rómában, továbbá egyszeri étkezés (ebéd) Velencében.
4. Rómában egy autó-körjárat.
5. Csomagok őrzése a velencei s firenzei állomáson, ki- s bevitale Rómában.
6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba és Capriba. Ennek többletköltsége 1050 lei. — A másodosztályon utazók 1500 lei-vel többet fizetnek. **Jelentkezési határidő: 1939 május 10**

Az utazáshoz legalább 3 hónapi időtartamra érvényes egyéni utlevél szükséges. Az utlevél beküldésének határideje május hó 10. A részvételi díj egyenlő részre jelentkezéskor fizetendő ki. — Bővebb felvilágosítást ad és részletes tájékoztatót a „MAGYAR LAPOK” kiadóhivatala nyújt (Oradea, str. Regele Carol 5.) **A rendezőbizottság**

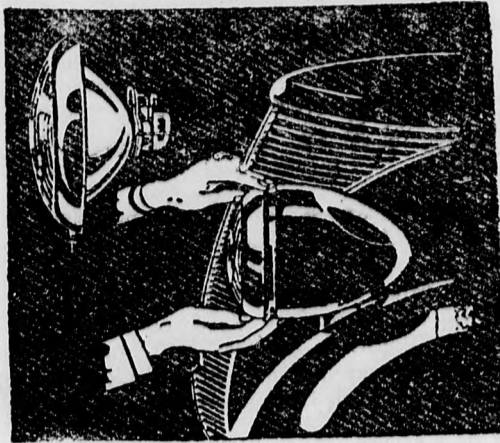

Öt évi gyötrelmes fájdalomtól szabadultam meg...

Írja alantí levelében egy beteg: „En máskülönb a legjobban vagyok, gyomorfájdalmaim teljesen megszűntek, amit csak az Önök által adott GASTRO D. gyógyszernek köszönhetek, amely gyógyzert a legmelegebben ajánlom minden gyomorbetegnek, mert megmentett öt évi gyötrelmes fájdalomtól. — Beleegyezésem adom, hogy ezen gyógyzertomat hírlapilag is közöljék, mert szeretnék jól tenni hasonló betegségben szenvedőkkel. Teljes tisztelettel: Bogdán István, Cluj, Str. Sirdas 7-a”.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett CSÁSZÁR E. gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

NAGYOBB VILÁGOSSÁG

BOSCH fényező tükrökkel kevés pénzért: utolérhetetlen teljesítmény!

Az eredeti amerikai tükrök behelyettesítése BOSCH fényező tükrökkel — amely munkát pár perc alatt, csekély költséggel végrehajtható — jelentékenyen emeli fényezőjének világító erejét. Ez az átszerelés nagy mértékben lecsökkenti az éjszakai utazás veszélyeit. A BOSCH fényező erős-de nem vakító-fényt ad Kéris az Ön kocsija számára megfelelő tükröt.

LEONIDA & Co. és fiókjai-nál és az ország összes szaküzleteiben.

Polyák István:

Az olasz iskolareform vallásos vonatkozásai

Bottai nemzetnevelésügyi miniszter előadása a rádióban

Róma, április hó.

Alig egy hónapja fogadta el a Fasiszta Nagytanács az általános iskolareform vezérkönyvét, a „Carta della Scuola”. A vezérkönyv a kisdévtől kezdve a főiskoláig egységes szellemben szervezi át az olasz nemzetnevelés ügyét. Fő alapelvei az életre való előkészítés és a tehetségek minél szélesebbkörű érvényesülése. Ami az olasz iskola kimondottan vallásos jellegét illeti, nem is alapelvnek, hanem lényegének kell azt tekinteni. Az olasz iskola vezérkönyve ki is mondja, hogy az ifjúság nevelésének nem egy akármilyen vallás, hanem a Vallás, az isteni tanításnak és parancsoknak törvénykönyve, amelyet egyedül egy jogos tekintély tanít; ez a tekintély, amely húsz évszázad óta teljesíti isteni küldetését: a Katolikus Egyház.

A vezérkönyv megalkotója, Bottai miniszter, az elmúlt héten előadást tartott az olasz rádióban az iskolareform vallásos és erkölcsi vonatkozásairól. Az előadást érdekességénél fogva teljes egészében közöljük.

A nagyérdekességű rádió előadás

„Az az iskola, amely legalább is méltó erre a névre, a család és az állam egyesítő szerve. Az a pont, amelyen ez a szerv áll, vagy bukik, éppen a vallás kérdése. Széthúzás vagy együttműködés, harc vagy szövetség a két intézmény között mindig bizonyos felfogások, elvek alkalmazásának következménye, ezek pedig rendszeren a vallás szabadságán fordulnak meg. Ritka azért a megegyezés, olyannyira ritka, hogy ha sikerül, csodálatosnak tűnik fel és nem állandó. A gyermek vallásos nevelése kérdésében ellenkezőleg néha évek hosszú során át konfliktusok állnak be, hol nyílt, hol burkolt harc formájában. Franciaország például körülbelül 100 éve már, még nem segített ezen a helyzeten. E nemzet számára még ma is érvényesek a nyolcszázados évek első felének katolikus vitatetelei. És Olaszországban is, a vallási béke, az a béke, amely a nemzet erkölcsi egységének a záloga, csak a fasiszmus jövetelével kezdődik. Jó lesz nem elfelejteni, hogy 1870 szeptemberétől kezdve, a hírhedt 285. számú körrendelettel és ezután az úgynevezett Rava-szabályzat útján egészen a Marcia su Roma idejéig, az összes kormányok egymást igyekeztek felülmulni az iskola kereszténytelentésében.

Az olasz családok hithűsége sokszor nyílt konfliktusokhoz vezetett; természetesen szembe helyezkedtek az állammal: talán utoljára az olasz egység megalkotása után. Azonban az iskolai titoktartás mégis meghiúsul; belebukik

abba a hajszál finomságú hálózóvedékbe, amelyet a szomorú emlékü demokrata-szabadságharcos találmányos és ügybuzgóság törvényekből és rendeletekből szőtt neki. A néppárt sem tudta lerázni és feláldozni csip-csup kis politikai taktikázását egy egységes és harcra képes ellenállás érdekében.

A keresztény szülők reménye csak a fasiszmus jövetelével ébred újra. Mussolini már első parlamenti beszédében (1921 június) bejelentette, hogy a fasiszmus nem hirdeti és nem gyakorolja az antiklerikalizmust. Ettől kezdve a rezsim valláspolitikája egységesen és határozott vonalban bontakozik ki az Egyház tekintélye növelésének az érdekében, amely —

A fasiszmus és az iskolai vallásoktatás

A fasiszmus magatartásának megfelelően azután — mivel nem ismeri a háttérben való homályos számítgatásokat és nem vonja vissza ravaszul azt, amit egyszer megadott, hanem növeli és gazdagítja — széleskörű szabadságot biztosított azoknak, akik az olasz iskolákban a vallásos neveléssel foglalkoznak. Gondoskodás történt azután az iskolán kívül a nemzeti szervezetek fiataljainak vallásos oktatásáról és irányításáról. Ma az olasz ifjúsági szervezetekben egyesületi káplánok (állandó kinevezéssel) vezetik az ifjúság katolikus hit- és erkölcsbeli nevelését; tanítják az Egyház történelmét, hirdetik az Evangéliumot és irányítják, vezetik a vallás gyakorlását. Tábori mesék, a vasárnapi és ünnepnap szentmishallgatás biztosítása: ezek és más rendelkezések igazolják, hogy a kormányzat hogyan őrökdi a nemzet vallási egysége felett, amely egység — Mussolini szavai szerint — a nép egyik legfőbb ereje és amelyet megbontani, vagy csak meg is sérteni nemzetgyalázás lenne.

A fasiszmus eddig az egyedüli politikai rendszer, amely következetesen végigvezette azt a meggyőződését, hogy a katolicizmus nem egy vallás a többiek között, hanem egyszerűen a vallás, a vallási értékek összfogalata, amely az egyetemesség pecsétjét viseli magán.

A kormányzatnak ezen vallási tájékozódása talán kifejezésre a „Carta della Scuola”-ban. Az első fejezet összefoglalása, amelynek a címe:

A fasiszta iskola alapelvei,

céljai és módszerei, a VII. kijelentésben megállapítja, hogy a gyermekkor és a serdülőkor nevelésének irányelveit „az atyáink vallása és az olasz sors útjai” mutatják meg. Ez a kijelentés pontosan hozzáilleszkedik a konkordátum 36. cikkéhez amennyiben „atyáink vallása” és „a katolikus hagyomány” ugyanazt je-

Mussolini szavai szerint — a nemzeti társadalom fő alappillére.

Elsőnek valósul meg ezután a Gentile-reform révén

az elemi iskolák kötelező hitoktatása;

azután a Lateráni egyezmény, amely rendezi az Egyház és az olasz állam viszonyát. Ennek a nevezetes dokumentumnak a 36-ik cikke világosan kimondja: „Olaszország a közoktatás alapjának és koronájának tekintve a keresztény hit tanítását, úgy, ahogy a katolikus hagyomány előírja. Ezért hozzájárul, hogy a vallás-oktatást, amely jelenleg kötelező az elemi iskolákban, a középiskolákban is tovább megszervezzék a Szentlélek és az állam közös megegyezése alapján. Azok, akik az ifjúság vallásos oktatását a szívükön viselték, ezt a cikket méltán az egész egyezmény legfontosabb részének tartották. Az Egyház, amely oly féltékenyen vigyáz a gyermekek vallásos nevelésére és amely szülőknek, nevelőknek egyaránt lelkiismeretbeli kötelességévé teszi ezt, jogosan örült ennek az egyezménynek. A vallásoktatás, mint a közoktatás „alapja és koronája” új alapokra helyezte — egyik elődöm szavai szerint — az ifjúság oktatását és nevelését, mivel a vallás felsőbbrendű szellemi tartalmával töltötte meg.

lentik, sőt talán még többet mond, mert a katolikus tanítás szerinti életalakítást jelenti.

„Hazai, honi vallásnak” nevezi Tommaseo az olaszok vallását, a katolikus vallást, akarván ezzel jellemezni és öntudatosítani azt a gondviselésszerű adományt, amelynek révén az olasz népet fel lehet ismerni és meg lehet határozni vallása révén. A „Carta” azt az Egyház igazságában gyökerező hagyományos hitet nevezi „az atyáink vallásának”, amely az emberi természet változatlan alapját, az isteni parancsok kétezer éves tekintélyi szervvel örökölt talaját képezi.

Enélkül az „atyák vallása” nélkül nem érthetjük meg történelmünket, művészetünket, irodalmunkat; az olasz nép nemzetek közötti hivatása is homályban marad. A katolikus hagyománynak ezen nagy tekintélyére hivatkozik a „Carta”; ez a hagyomány olyan, mint egy nagy folyó, amely a századokon át hömpölyög, ágakra szakad és örök nyelvezetét százféle nyelvjárásban is beszéli, de Róma nyelvében, mint sajátjában mutatkozik és nyilvánul meg igazán.

Már mondtam, hogy a család és állam vallási küzdelmeinek a lövészárka az iskola. Tehát nem véletlenül helyezi a Carta a vallásos nevelést az iskolai nevelés élére és éppen abban a fejezetben, amely az iskola és a család együttműködéséről van szó. Mert csak ott lehet szövetségről beszélni, ahol lehetőség van a haragra. Ez az együttműködés egyre határozottabb, egyre eredményesebb lesz; írott sorok garantálják, de sokkal fontosabb az, hogy az állam, a kormányzat őszinte, egyetakaró jóakarátában bízhatik. Ez a kormányzat elismeri és értékeli Olaszországnak azt az egyedüli kiválóságát, hogy az egyetemes vallás székhelye lehet. És ezt a kiválóságát életerősen, férfiasan őrzi.”

EMBEREK ÉS TÁJAK

A mai Görögország

A mi plasztikus világszemléletünket adományozó Hellasz gyakran úgy jelenik meg a képzeletben, mint kultúránk szép, nagy sírkertje, többé-kevésbé festői romokkal. A fehér kövek álmokkal kecsesgetnek, s jóllehet a színgazdag mult régesrég tovaszállt, a műemlékek tovább élnek és éltenek. A mai Görögország érdemes öre az antikvitás számtalan és felbecsülhetetlen értékének. A delphii szálló londonere még mindig tiszteli annyira a Hiera Odos (Szent Ut) porát, semhogy cipődről reggelenként letisztítsa. Mindenesetre a görögök babonás becsüléssel illetik a klasszikus mult maradványait, tisztában vannak jelentőségükkel és természetesen büszkéek rájuk.

Amde Görögország... (szöveg hiányzik)

lamit s ezt talán csak legújában: öntudatra ébredt alakulatot Európa délvidekén.

Az első benyomás a görög földre lépő ember számára ma kétségtelenül az, hogy ez a nép tervszerűen munkálkodik jövője fokozottabb méretű kiépítésén és hagyományosnak bélyegzett, de meglehetősen anekdotaizú kényelemszeretetét meghazudtolva, vállvetett erővel dolgozik az új görög honért. A cél világos: utólélni, sőt, ha lehet, helyenként elhagyni az úgynevezett mintaállamokat.

Megélhetési viszonyok

Hogy közben milyen természetszerű botrányok, akadályok nehezítik e terv megvalósítását, arról kevesen tudnak. A görögség kénytelen-kelletlen ki van szolgáltatva egy aránylag nehezen elviselhető klíma összes sanyarú viszontagságának. Elég itt a trópusi nyárra utalnunk, mikor is a Nap tikkasztó sugarainak útjába hetekig egyetlen felhő sem kerül és a másfél havi szünet után beköszöntő eső esodaszamba megy. A nép megélhetési körülményei sem a legjobbak. Tény ugyan, hogy a föld magasságeloszlása és tengerparti tagozódása alapján geográfiailag kedvezőnek van elkönyvelve, az emberi élet javarészt mégis a külső életfeltételekkel folytatott küzdelemben telik el.

Az autóbusz kiszorítja a vasutat

A közlekedés, a vasút-, hajó- és repülőforgalom megfelelő százalékarányában felül, jelentős emelkedést mutat az autóbuszvállalatok révén. Ma Görögország távolabb eső helyeit is rendszeresített gépkocsijáratok hozzák közelebb egymáshoz. Athénből Amphissába például ugyanannyi idő, kb. 6 óra alatt lehet így eljutni, mint gyorsvonattal és lényegesen megragadóbb tájakon víz keresztül az út. Nem egy irányban kizárólagosan autóközlekedés van. Igaz, hogy a hosszú lélekzetű autók utak velejárója az esetenként megjelenő tengeri betegség. A vidék káprázata azonban mindenért kárpótól. Különben a legkényelmesebb és gyakorlatilag kintőn bevált közlekedési eszköz a peloponnesosi sínautó, gyaníthatólag magyar gyártmány. Az egyes helységek általában mindenütt jól megközelíthetők.

Nagymérvű építkezés mellett — sok az üres lakás

Ha a szükségletek kielégését és a követelményeket nézzük, miket a modern görög ember a mindennapi élettel szemben támaszt, feltűnik az új

öntetű igénytelenség. A táplálkozás minősége és mennyisége a mai görög ember számára éppúgy nem létkérdés, mint a lakás. Nemcsak a nagyvárosokban, de falun is egymásután nőnek ki a földből az új házak, nagymérvű építkezés folyik mindenfelé, ám a lakosság szívesebben marad régi otthonában, mert szerinte az addig is megövtá, — gondoljunk a gyakori földrengésekre. Az új bér-

Ahol nincs középosztály. — A görög nő helyzete

Közös feladatok elvégzéséből mindenki részt kér, a közös érdekekért egyformán harcolnak. Ezért a társadalmi osztályok elkülönülése sem olyan merev, mint másutt. Földhözragadt szegénység kevés helyütt tapasztalható, legfeljebb amaz ínséges sorsüldözöttek között, akik még a török háborúk rémségeit sínylik. Ezzel szemben elég gyakori jelenség a vagyonos polgár, olyan is, aki tőkésből él. Középosztály olyan értelemben elkülönítve, mint nálunk, nincsen. De van egy jóval szélesebb réteg és ebbe a mai Görögország önálló munkakeresettel bíró minden tagja beletartozik.

Érdekes a férfi és nő helyzete, egymáshoz való viszonya. A világháború utáni állapotok egyik maradványa úgylátszik itt is a dolgozó, kényerét háztartásán kívül kereső nő. Aki azonban sohasem eltartó, hanem csupán segítő s neménél fogva túlnyomórészt reprezentatív küldetéseket vállal. Egyébként a nő — hogy udvariasan vele kezdjük, — meglehetősen előkelő, szinte megkülönböztetett helyet foglal el a mai görög életben. Nem annyira munkaképessége vagy szellemisége, mint inkább egyéni magatartása révén. A mai görög nőt kissé elkényeztetették; helyenként túlságos a befolyása, férfügyekben is. Ez különben egy most kifejlődő délvideki sajtóságnak látszik, erre mutat például a nők helyzete Törökországban is.

Ha e táj jellege szerint a nő kissé túl is hagyja magát értékelni, mindent helyrehoz családanvai kötelességeinek teljesítésében. Tüdnivaló, hogy a gyermekkultusz Amerikán kívül Európa mediterrán országaiban a legnagyobb. A szeretet legkülönfélébb jeleinek skálája tolul fel a szülő, főleg az anya szívében.

A görög nő, mint anya, hivatása magaslatán áll. Családi élete is tiszta.

A nevelés persze a klasszikus őstalajból vett humanisztikus alapokon nyugszik. De az ifjúság érdeklődését ugyancsak gyakorlati irányú pályák felé terelik. A középiskola végeztével tovább tanulni szándékozók ellepik ugyan a főiskolákat, de arányos megoszlás szerint. Odalent is elég sok a

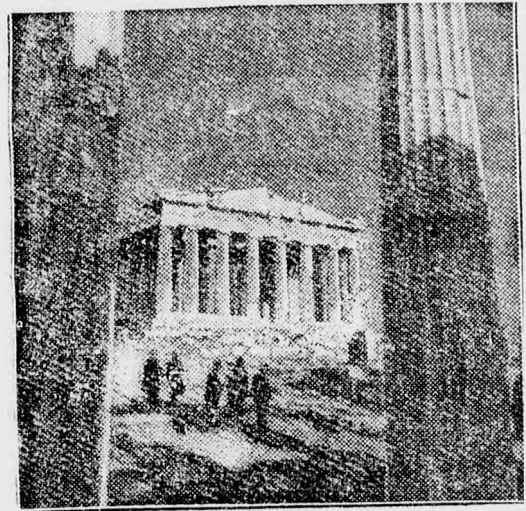
házak kapualjában igen sokáig ott díszleg a ki-függesztett tábla: ENOIKIAZETAI (= beköltözhető).

Oka mindennek legkevésbé holmi szűkmar-kúság, inkább bizonyos honzervativizmus. Mind-dazonáltal a mai görög ember — szellemi és testi munkás egyaránt — amilyen könnyen von meg magától bármit, épp olyan szívesen áldoz a közért. Nem minden számítás nélkül, mert hiszen tudja, hogy abból végeredményben neki is haszná lesz. Csakis így érthető az olyan nagyszabású terv gyors keresztülvitele, amilyen a vízvezetéké volt Athén-ben. Ma az ivóvíze miatt oly sokáig rettegett fő-város már a közeli Marathon szintiszta tavából nyeri vízkészletét. A nyugati világvárosok szín-vonalán álló Athen—Piraeus földalatti vasút, a pompás autók, a fásítás, mind elárulják, hogy Athen és más helyek korszerűsítése állandó köz-munka tárgya.

diplomás képzettségű ember, főleg orvos. A jogá-szi és tanári pálya nem olyan közkedvelt, mint nálunk.

Legtöbbször a mérnöki hivatást választják.

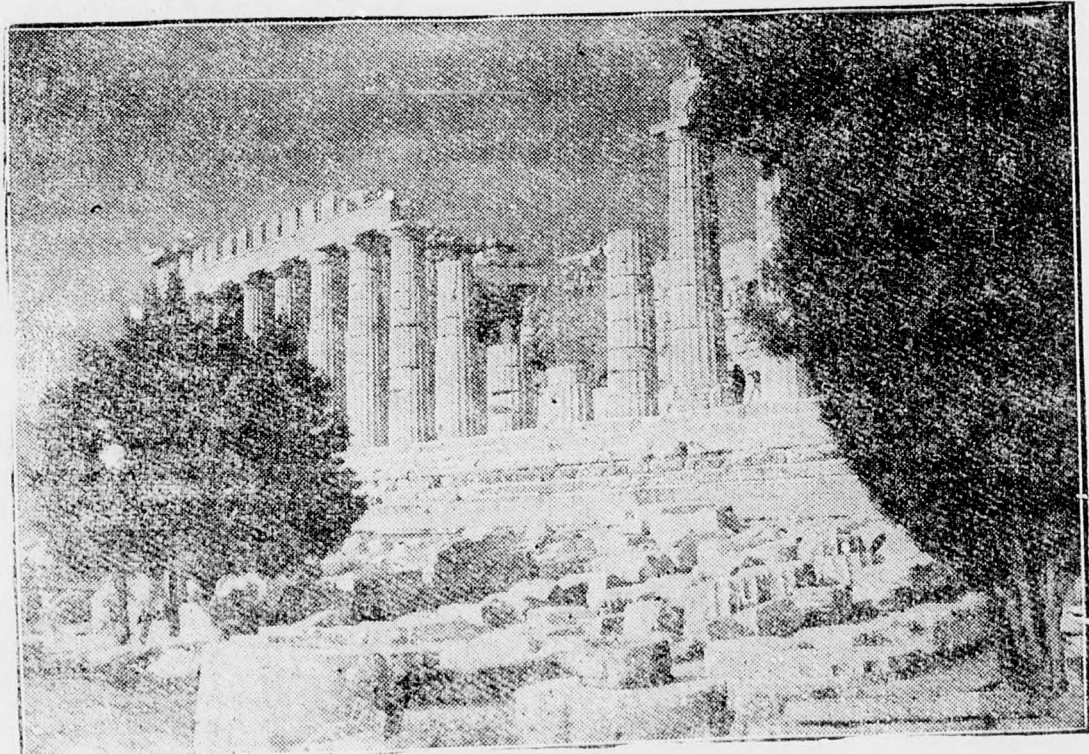
Egyáltalán a feltörekvő nemzedék működés- és majdan alkotó-területe az ügyességeket feltételező technika világa. Böleselkedésre hajlamos lelkül-

Az athéni Akropolis látképe

tét, leleményes észjárását megfelelően kiegészítő gyakorlatias alkalmazkodókészsége biztosítja a XX. századi görög ember számára a szükséges érvényesülést. A művészetek közül a színház és főleg a zene még kibontakozás előtt állanak. Egyelőre pusztán reprodukciókra szorítkoznak. A képzőművészeti értékek határozottan önálló jelentőségűek. A költészet és zene népi elemeinek a feltárása sejteti az eredetiség várható irányvonalát.

Mindennél jobban megragadja és fogva tartja ma a görögséget a politikai egységbe tömörülés folyamata. Ez most talán még nem is eléggé tudatos, de napról-napra mindinkább azzá válik. A rendszerváltozás évfordulója (augusztus 4) meg-

Festői kép az athéni Akropolisról, Görögország egyik legrégebbi ókori emlékééről

LEGUJABB

Anglia elismeri Olaszországot és Albánia egyesülését

Párizsból jelentik: A *Matin* római értesülése szerint Anglia elismeri Albániának Olaszország által történt bekebelezését. Lord Perth angol nagykövet állítólag közölte az olasz kormánnyal, hogy

Anglia el fogja ismerni az albán helyzetet és az új nagykövet megbízó levelét már ilyen értelemben fogják megszövegezni.

Belgrádban kedvezően ítélik meg a velencei olasz-jugoszláv találkozót

Belgrádból jelentik: A világpolitikai érdeklődés a velencei olasz-jugoszláv találkozó felé fordul. A belgrádi *Politika* című lap Ciano és Cincár-Markovics találkozásáról azt írja, hogy a két államférfi az olasz-jugoszláv közös barátság alapján a jelenlegi nemzetközi helyzet megvizsgálása céljából folytat megbeszéléseket. Olaszország és Albánia perszonál-uniójának kikiáltása óta első ízben találkozik az

olasz és jugoszláv külügyminiszter, ezért különösen nagy jelentősége van ennek a találkozásnak. A belgrádi megállapodáson alapuló olasz-jugoszláv kapcsolat az elmúlt két év folyamán látható és jó eredményeket mutatott fel. Az olasz-jugoszláv barátság alapköve a rendnek és nyugalomnak Európa e részében. Amíg tehát ez a barátság fennáll, semmi sem fenyegetheti e két ország létérdekeit.

Moszkva ellenjavaslatokat tett a keleti védőszövetség kérdésében

A szovjet kormány önműködően érvényesülő, új biztonsági rendszer kiépítését kívánja. — Angol-francia-orosz védelmi szerződés

Párizsból jelentik: A külügyminisztérium beható vizsgálat tárgyává teszi a keleti védőszövetség ügyében a moszkvai kormánytól érkezett ellenjavaslatot. Daladier miniszterelnök, Bonnet külügyminiszterrel és Phipps angol nagykövettel megbeszélést folytatott a szovjetjavaslat tárgyában.

A *Matin* úgy értesül, hogy a moszkvai ellenjavaslatok messze túllépik a tárgyalások során eddig kijelölt kereteket. Moszkva az eddig terjedtetett segélynyújtási kötelezettségek lényeges kiterjesztését kívánja. A szovjet kormány, mely továbbra is a genfi eszmék alapján áll, ragaszkodik ahhoz, hogy az új biztonsági rendszerben a kölcsönös segélynyújtási kötelezettségnek önműködő jelleggel adjanak, ami jelentősen megnövelné a kormányok által vállalt kötelezettségeket. Moszkva azt is óhajtja, hogy a segélynyújtási kötelezettséget ne korlátozzák Európára. Franciaország a francia-szovjet szerződés megkötésekor óvatosan fenntartotta keletázsiai cselekvési szabadságát. Ha most más utat választana, meglehetősen túllőne a Londonban kitűzött célokon. Érthető tehát, hogy Franciaország és Anglia alaposan fontolóra akarja venni az ügyet.

Az *Oeuvre* szerint angol részről úgy vélik, hogy az európai kisállamokat nemigen lehet határozott állásfoglalásra bírni a tengelyhatalmakkal szemben, ezért célszerű lesz előzetes keretül szolgáló, hármas francia-angol-szovjet egyezményt létrehozni, amelyben a francia-lengyel és az egyéb kétoldalú egyezményeket beleilleszthetik. London ilyen értelemben tárgyalja meg a moszkvai ellenjavaslatokat.

A szovjetbarát *Ordre* értesülése szerint Moszkva az angol-szovjet szövetség megkötését javasolta. A *Figaro* londoni tudósítója szerint valószínű, hogy Chamberlain mindjárt Hitler bejelentett beszédének elhangzása után közölni fogja, hogy London, Párizs és Moszkva között előzetes egyezmény jött létre, melynek értelmében a három nagyhatalom tanácskozási és együttműködési kötelezettséget vállalt. Ez az egyezmény azután alapul szolgálhat egy angol-francia-szovjet védelmi szövetségi szerződés megkötéséhez, melynek módzatait a három nagyhatalom vezérkarai dolgoznák ki. A lengyel és román kormányt nem vonnák bele ezekben a tárgyalásokba. Ha sikerül ezt az egyezményt megkötni, valószínű, hogy

Anglia a szovjet kormánnyal vizsgálat tárgyává fogja tenni a keletázsiai védelmi szerződés megkötésének lehetőségét. Lehetséges továbbá, hogy ebbe a szerződésbe az Egyesült Államokat is bevonják.

Lengyel tiltakozás az orosz beavatkozás ellen

Varsóból jelentik: A *Kurjer Polski* szombati számában óva inti Angliát a Szovjet-unióval való együttműködéstől. Megállapítja, hogy sem Anglia, sem pedig a Szovjet nem intézkedhet olyan kérdések felett, amelyek a legkisebb mértékben is a lengyel érdekeket érintenék. A lengyel álláspont a szovjet csapatoknak Lengyelország területén való átvonulásáról és a szovjet repülőgépeknek lengyel területek felett való átrepüléséről mindenki előtt ismeretes. A szovjet veszedelem élénken él Észak- és Északkelet-Európában.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

május 1-re 1 szobás, fürdő és előszobás lakás. Nagyvárad, Str. Principele Mihai 14.

Kiadó

2 szoba mellékhelyiségekkel álló lakás. Erdéklődni: Nagyvárad, Str. Take Jonescu 23.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Több

cserepálya olcsón eladó. Bessenyei, Nagyvárad, Str. Rosiorilor 15. szám.

Füredőkádat

legfeljebb 130 cm. hosszút vennék. Máthé, Nagyvárad, Delavrancea utca 12. szám.

Kétajtós

jó állapotban levő jég-szekrény 84x50x90, valamint alig használt gyermek sportkocsi olcsón eladó. Nagyvárad, Alexandri 28. szám.

Házat,

magánházat, bérházat, pármilyen ingatlant, na venni vagy eladni akar, keresse fel Kortsmáros László ingatlan-irodáját, Nagyvárad, Str. Paeteur 13. Telefon 20-85.

Ülést tart a genfi Népszövetség

Genfből jelentik: A Népszövetség 105-ik ülészaka május 15-én nyílik meg. Az új ülészak munkarendjében eddig egyedül a kínai kormány beadványa szerepel.

Angliában állami ellenőrzés alá helyezik a rádióállomásokat

Londonból jelentik: A „Daily Mail” feltűnő beállításban közli, hogy az angol rádióállomásokat a kormány ellenőrzése alá helyezik. Junius 17-től kezdve az angol rádióállomások leadásának irányítása már a kormányhatóságok hatáskörébe fog tartozni. A lap kiemeli, hogy az angol rádió eszerint rövidesen teljesen az angol kormány propaganda eszközévé válik.

A német hajóhad útban spanyol vizek felé

Párizsból jelentik: A német hajóhad útban van a spanyol és portugál vizek felé és péntek este elérte az Atlanti óceánt. A német hajóhadat pénteken este Cherbourg magasságában látták.

A magyar miniszterek jelentést tettek római útiukról Horthy kormányzónak

Házközi megegyezés jön létre a zsidótörvényjavaslat tárgyában

Budapestről jelentik: Gróf Teleki Pál miniszterelnök és gróf Csáky István külügyminiszter szombaton délelőtt kihallgatáson jelent meg a kormányzónál, hogy jelentést tegyen a római tárgyalások eredményéről. A kormány tagjai egyébként az időszerű kül- és belpolitikai kérdések megvitatására a nap folyamán minisztertanácsot tartanak. Még a szombati napon megindultak azok a tanácskozások is, amelyek a belpolitikai helyzetet tisztázzák. A miniszterelnök a kormánypárt és a felsőház vezető tagjaival tanácskozásokat kezd, hogy tájékozódjék a helyzetről és igyekezni fog a két ház között felmerült ellentéteket kiküszöbölni. A képviselőház pénteki határozatát a zsidó törvényjavaslat tárgyában szombat délelőtt átküldték a felsőházba. Az „Uj Nemzedék” értesülése szerint valószínű, hogy Teleki megbeszélései eredményel járnak, az albizottság kiküldésére nem kerül sor és még szerdán létrejön a megegyezés a két ház között.

A képviselőházat csütörtökre hívták össze. Előreláthatólag pénteken mindkét ház ülést tart. A felsőház és a képviselőház álláspontja között az ellentétek elsimulnak és sikerülni fog megállapodni egy közösen elfogadott szövegben, a zsidó törvényjavaslat a jövő hét végére törvényerőre emelkedik.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Önállóan

dolgozó masamódnót azonnalra alkalmaz az Elit-kalapszalonn, Nagyvárad, Banca Nationala mellett.

Palut kedvelő

középkorú nőt keresek, aki főzést, baromfi-kezelést vállal. Kényelmes, biztos otthont talál. Bővebbet és címet a kiadóba.

Allást keres

szavanként 1 lei

Fogtechnikus

20 éves gyakorlattal, teljes berendezéssel elhelyezkedést v. autorizált társat keres. Címet a kiadóba.

Különféle

szavanként 3 lei

Fizető

vendégnek mennék jobb családhoz, hegyes, erdős vidékre, — hol szabadfürdő van. Ajánlatokat „Tisztviseleső” jellegre a kiadóba.

Ha

nem süt, főz a takaréktűzhelye, Bessenyei kályhás, felelősség mellett rendbehozza. Nagyvárad, Str. Rosiorilor 15. szám.

Papiszabóság

Kovács, Cluj, Str. Regina Maria 20. — Jutányos árak.

PUHA ÓLMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

CENZURAT